

Innowacyjna Warszawa 2020

Program wspierania przedsiębiorczości

Wersja robocza z 6 lutego 2012 r.

Miasto stołeczne Warszawa

1. Koncepcja Programu	3
2. Etapy budowania Programu	4
2.1. <i>Proces diagnostyczny</i>	4
2.2. <i>Konsultacje społeczne</i>	4
2.3. <i>Formułowanie celów i działań</i>	5
2.4. <i>Ewaluacja ex-ante</i>	5
3. Diagnoza	6
3.1. <i>Struktura gospodarki</i>	6
3.2. <i>Klasy i inicjatywy sieciujące</i>	7
3.3. <i>Rynek pracy i kadry</i>	9
3.4. <i>Instytucje otoczenia biznesu</i>	11
3.5. <i>Potencjał innowacyjny gospodarki</i>	13
3.6. <i>Potencjał kreatywny</i>	17
3.7. <i>Ocena Warszawy jako miejsca prowadzenia biznesu i wspierania przedsiębiorczości</i>	18
3.8. <i>Dotychczasowe działania władz lokalnych na rzecz wspierania przedsiębiorczości</i>	22
4. Analiza SWOT	24
5. Spójność z dokumentami wyższego rzędu	25
6. Cele i działania	28
7. Wdrażanie Programu	51
8. Monitoring realizacji Programu	55
Załączniki	58
<i>Załącznik 1. Lista biur Urzędu m.st. Warszawy uczestniczących w konsultacjach</i>	58
<i>Załącznik 2. Lista instytucji otoczenia biznesu uczestniczących w konsultacjach</i>	59
<i>Załącznik 3. Wyniki konsultacji społecznych</i>	60
<i>Załącznik 3. Wyniki konsultacji społecznych</i>	60
<i>Załącznik 4. Wyniki ewaluacji ex-ante</i>	62
<i>Załącznik 5. Działania zrealizowane i realizowane przed rozpoczęciem wdrażania Programu</i>	65

1. KONCEPCJA PROGRAMU

Wszystkie miasta, firmy, jak inne podmioty konkurują o czynniki rozwojowe. Warszawa jako najważniejszy ośrodek gospodarczy w kraju uczestniczy zarówno w konkurencji krajowej, jak i międzynarodowej. Konkurencyjność współczesnej gospodarki związana jest z jej innowacyjnością i kreatywnością. Transfer i komercjalizacja wiedzy są kluczowymi czynnikami rozwoju działalności gospodarczej o wysokiej wartości dodanej.

Program ma za zadanie wdrożenie celu 4 Strategii rozwoju miasta stołecznego Warszawy do 2020 roku (dalej Strategia rozwoju Warszawy) – „Rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i badaniach naukowych”. Ze względu na zmieniające się uwarunkowania cele operacyjne i programy zapisane w Strategii rozwoju Warszawy zostały poddane rewizji, wpisując się tym samym w proces aktualizacji tego dokumentu. Nie mniej jednak głównym przedmiotem zainteresowania Programu jest wspieranie gospodarki opartej na wiedzy, w tym w szczególności potencjału małych i średnich przedsiębiorstw. Program ma charakter dokumentu operacyjnego, który jest równocześnie odpowiedzią na wyzwania postawione w unijnym dokumencie Europa 2020 w zakresie budowania konkurencyjności gospodarki w oparciu o rozwój inteligentny (ang. *smart growth*). Dlatego też jednym z założeń opracowanego dokumentu było jednoczesne ujęcie go w ramy czasowe zgodne ze Strategią rozwoju Warszawy i Europa 2020.

Beneficjentami programu są podmioty tworzące fundamenty gospodarki opartej na wiedzy, czyli przede wszystkim przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, instytuty badawcze, instytucje kształtujące przyszłe kadry, jak również osoby planujące założenie własnej działalności gospodarczej oraz dzieci i młodzież.

Złożoność organizmu miejskiego, wielość wymiarów jego funkcjonowania oraz powiązań między nimi sprawia, że kształtowanie efektywnej i skutecznej polityki wsparcia sektora gospodarczego w Warszawie wymaga spojrzenia na miasto nie tylko z punktu widzenia zadań i kompetencji samorządu terytorialnego. Szersza perspektywa, uwzględniająca kluczowe podmioty oddziałujące na jakość gospodarki Warszawy, wobec licznych powiązań jest nieodzowna dla zapewnienia rozwoju w dobie gospodarki opartej na wiedzy i sieci współpracy. Wpisuje się to tym samym w koncepcję złotego trójkąta współpracy, którego filary stanowią biznes, nauka i właśnie administracja. W tym kontekście współpraca m.st. Warszawy, sfery biznesu i sfery naukowo-badawczej jest czynnikiem niezbędnym do efektywnego i skutecznego wspierania rozwoju gospodarczego. M.st. Warszawa ze względu na swoją pozycję powinno pełnić na tym polu funkcje inicjującą i koordynującą, z mocnym akcentem położonym na ułatwianie budowania powiązań pomiędzy światem nauki a gospodarką.

Wyznaczone w Programie cele oraz działania wzajemnie się uzupełniają, a miejscami zazębiają, wzmacniając tym samym swoje oddziaływanie na gospodarkę Warszawy, jak i obszaru metropolitalnego.

2. ETAPY BUDOWANIA PROGRAMU

2.1. PROCES DIAGNOSTYCZNY

Wyznaczenie odpowiadających na potrzeby kierunków wsparcia wymagało dokonania diagnozy stanu sektora przedsiębiorczości i naukowo-badawczego. W związku z tym przeprowadzono specjalnie w tym celu analizy w trzech blokach tematycznych:

- przedsiębiorczość (analiza przekrojowa) – opracowanie „Polityka wspierania przedsiębiorczości w Warszawie” (W. Dziemianowicz, K. Szmigiel, P. Nowicka, J. Łukomska, A. Dąbrowska, N. Baczyńska, P. Błajet, J. Charkiewicz, A. Ostrowska, M. Pawluczuk 2010);
- innowacyjność – opracowanie „Warszawa innowacyjna. Diagnoza potencjału” (A. Olechnicka, A. Płoszaj, M. Smętkowski, K. Wojnar 2010) oraz „Innowacyjna Warszawa – potencjał innowacyjny Warszawy w świetle danych statystycznych” (K. Szmigiel-Rawska 2010) oraz opracowania wykonane w ramach projektu Warszawa Potencjałem Innowacji;
- kreatywność – opracowanie „Polityka wspierania kreatywności jako czynnika stymulującego rozwój i zwiększającego atrakcyjność miasta” (S. Dudek-Mańkowska, M. Fuhrmann, M. Grochowski, T. Zegar 2010).

Opracowania te w znacznym stopniu bazują na danych pierwotnych, specjalnie pozyskanych w toku badań (w tym w wywiadach z przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu) na potrzeby zdiagnozowania sytuacji sektorów małych i średnich przedsiębiorstw oraz naukowo-badawczego w Warszawie.

Ponadto, w celu uzupełnienia materiałów zebranych w powyższych opracowaniach wykorzystano informacje i dane z innych źródeł, m.in. Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Diagnoza zaprezentowana w Programie ma charakter syntetyczny. W celu zapoznania się ze szczegółowymi informacjami zapraszamy do korzystania z opracowań tematycznych.

2.2. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Zapewnienie trafności i efektywności wdrażania Programu wymagało wypracowania pożądanych i akceptowanych kierunków wsparcia przedsiębiorczości – zarówno przez władze Warszawy, komórki organizacyjne Urzędu m.st. Warszawy oraz sferę biznesu, reprezentowaną przez instytucje otoczenia biznesu, jak również sektor naukowo-badawczy (w tym uczelnie wyższe).

Konsultacje społeczne przeprowadzono w podziale na branżowe i ogólne. W ramach konsultacji branżowych zasięgnięto opinii następujących środowisk:

- instytucje otoczenia biznesu (spotkania i badanie ankietowe);
- sfera naukowo-badawcza (spotkania i badanie ankietowe);

- wybrane komórki organizacyjne m.st. Warszawy oraz Urząd Pracy m.st. Warszawy (spotkania i uwagi pisemne),

Konsultacje ogólne zostaną przeprowadzane po zakończeniu prac nad projektem dokumentu. Wyniki konsultacji branżowych znajdują się w załączniku 3.

2.3. FORMUŁOWANIE CELÓW I DZIAŁAŃ

Punktem wyjścia do sformułowania celów Programu była analiza SWOT pozwalająca na wskazanie mocnych i słabych stron Warszawy jako ośrodka gospodarczego oraz szans i zagrożeń płynących z otoczenia.

W ostatecznym formułowaniu celów i działań wykorzystano propozycje wysunięte w ramach konsultacji społecznych.

Układ celów rozpisano na trzech poziomach:

⇒ **Cel strategiczny**

⇒ **Cele operacyjne**

⇒ **Działania**

2.4. EWALUACJA EX-ANTE

W celu zapewnienia wysokiej jakości Programu, zarówno pod względem poprawności warsztatowej, jak i merytorycznej, projekt dokumentu poddano ewaluacji ex-ante przez niezależnego eksperta zewnętrznego. Ewaluacja objęła: (1) diagnozę, (2) analizę SWOT, (3) uzasadnienie ekonomiczne oraz spójność wewnętrzną części projekcyjnej, (4) spójność zewnętrzną części projekcyjnej, (5) sparametryzowanie celów i priorytetów, (6) rozwiązania systemu wdrażania programu.

Analiza została przeprowadzona z uwzględnieniem następujących kryteriów: spójność, trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność i kompletność.

Wyniki ewaluacji oraz informacja o wykorzystaniu ich do ulepszenia Programu zostały przedstawione w załączniku 4.

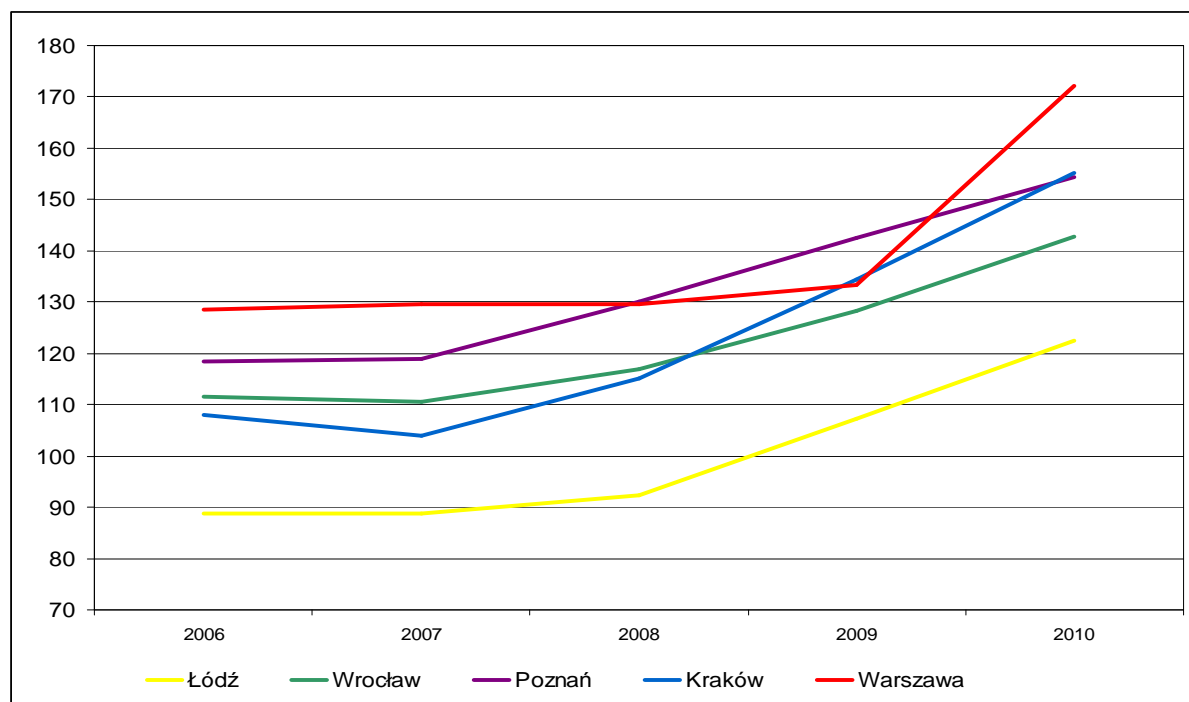
3. DIAGNOZA

3.1. STRUKTURA GOSPODARKI

Warszawa charakteryzuje się największym, wśród polskich miast, potencjałem gospodarczym, zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i w odniesieniu do potencjału ludnościowego. Warszawa ma obecnie najlepiej wykształcone funkcje metropolitalne, które determinują jej pozycję w kraju i w regionie Europy Środkowo-Wschodniej¹. To sprawia, że już obecnie głównym rdzeniem rozwoju miasta jest lokalizacja funkcji naukowych, symbolicznych i gospodarczych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Podobnie jak w przypadku innych miast najbardziej liczną grupą podmiotów gospodarczych są mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 osób). Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią niecałe 5%, a duże zaledwie 2%². Jednocześnie Warszawa jest dynamicznym ośrodkiem w zakresie powstawania nowych podmiotów gospodarczych. Należy jednak zauważyć, że na postawy przedsiębiorcze w Warszawie w większym stopniu niż w innych miastach ma wpływ koniunktura w gospodarce (por. Wykres 1).

Wykres 1 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców

źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2010.

¹ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011r.

² Bank Danych Lokalnych GUS 2009.

Produkt Krajowy Brutto per capita wytwarzany w Warszawie w 2008 roku był 3-krotnie wyższy od średniej krajowej oraz znacznie wyższy niż w innych dużych miastach (np. Poznań 200%, Kraków i Wrocław około 150% średniej krajowej). Jednocześnie należy podkreślić, że w latach 2004-2008 dynamika wzrostu PKB była podobna do innych dużych miast, choć Wrocław pod tym względem wyprzedza Warszawę, a zatem powoli niweluje dystans dzielący go od stolicy³.

Struktura gospodarki Warszawy pod względem sekcji PKD nie odbiega od struktury w takich miastach jak Kraków, Łódź, Poznań czy Wrocław. Dominują podmioty z sekcji handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, które stanowią 1/4 wszystkich podmiotów. Druga pod względem udziału sekcja – działalności profesjonalna, naukowa i techniczna – charakteryzuje się w przypadku Warszawy nieznacznie wyższym udziałem niż w gospodarkach pozostałych analizowanych miast i wynosi 14%⁴.

Warszawa jest liderem pod względem liczby zarejestrowanych spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego przypadających na 10 tysięcy mieszkańców. Ponad dwukrotnie większa wartość tego wskaźnika niż w przypadku Poznania i Wrocławia jest w znacznej mierze wynikiem zlokalizowania siedzib spółek w Warszawie ze względu na jej status stolicy kraju, przy jednoczesnej lokalizacji właściwych zakładów w innych miejscowościach. Zjawisko takie jest typowe dla centralnych/stołecznych ośrodków miejskich. W latach 2004-2010 w Warszawie liczba zarejestrowanych spółek wzrosła o 36%, podczas gdy w Krakowie o 56% a we Wrocławiu o 38%⁵.

Mazowieckie firmy realizują 18% wartości eksportu wyrobów w Polsce. Jednocześnie udział w eksporcie wyrobów wysokiej techniki jest znacznie wyższy i stanowi 30% wartości⁶. W strukturze towarowej warszawskiego eksportu dominują wyroby przemysłu maszynowego oraz artykuły rolne i przetwórstwo spożywcze (po około 25% wartości eksportu). W dalszej kolejności są to produkty przemysłu chemicznego, wyroby przemysłu metalowego i środki transportu⁷.

3.2. KLASTRY I INICJATYWY SIECIUJĄCE

Małe i średnie przedsiębiorstwa w Warszawie charakteryzują się dużym potencjałem w zakresie wewnętrznych uwarunkowań rozwoju klastrów, co sprzyjać może powstawaniu klastrów branżowych. Warszawscy przedsiębiorcy deklarują, że mają zaufanie do swoich partnerów biznesowych, ponadto że panuje zdrowa konkurencja, a klienci kierują się w dość sporym stopniu jakością. Wobec tego stanu rzeczy może zastanawiać, dlaczego w Warszawie tak mało funkcjonuje inicjatyw klastrowych. Pytaniem otwartym pozostaje kwestia roli dużych firm produkcyjnych (ich siedzib) w tworzeniu klastrów, jak również kierunek ich rozwoju. Wobec dominacji sektora usługowego w Warszawie oraz skupiania potencjału w zakresie działalności

³ Bank Danych Lokalnych GUS 2008.

⁴ Bank Danych Lokalnych GUS 2009.

⁵ Bank Danych Lokalnych GUS 2010.

⁶ Cieślik J., Niedbalska G., Szukalski S. M., Matusiak M., 2010, Innowacyjność mazowieckich przedsiębiorstw [w:] Matusiak K.B., Cieślik J. (red.) Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, s. 91-116.

⁷ Piotrowski D., Kacperski K., Szablowski R., 2010, Obroty towarowe handlu zagranicznego województwa mazowieckiego w 2008 roku, Mazowiecki Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie, Warszawa.

badawczo-rozwojowej zakłada się, że gospodarka Warszawy będzie ewoluowała w stronę klastrów usługowych w zakresie innowacji i rozwoju wiedzy⁸.

Obecnie w Warszawie zlokalizowanych jest 8 siedzib klastrów. Należą do nich:

- Alternatywny Klaster Informatyczny,
- Budownictwo Polski Centralnej,
- Klaster Kosmiczny Mazovia,
- Mazowiecki Klaster Druku i Reklamy „Kolorowa Kotlina”,
- Mazowiecki Klaster IT,
- Mazowiecki Klaster Lotniczy Aviation Mazovia,
- Mazowiecki Klaster Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT),
- Optoklaster – Mazowiecki Klaster Innowacyjnych Technologii Fotonicznych⁹.

Warszawskie klastry na ogół są w początkowej fazie rozwoju (wylęgania/embrionalnej). Stanowią relatywnie mało dojrzałą i słabo rozwiniętą formę współpracy (por. Tabela 1). Do głównych problemów w funkcjonowaniu klastrów należą:

- „niski poziom zaufania pomiędzy członkami klastra,
- słabość finansowa utrudniająca realizację wspólnych przedsięwzięć,
- słabość polityki wspierania klastrów,
- słabo rozwinięte relacje z sektorem badawczo-rozwojowym”¹⁰.

Poza klastrami należy również zwrócić uwagę na lokalizację w Warszawie siedzib 14 platform technologicznych, co stanowi połowę struktur tego typu w Polsce. Kluczowymi aktorami w platformach są duże przedsiębiorstwa. Łącznie w ramach platform połowę działających firm stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa, nielicznie reprezentowany jest sektor mikroprzedsiębiorstw¹¹.

Na terenie Warszawy funkcjonują również inicjatywy sieciowe nie mające sformalizowanej struktury, częste są to formy konsorcjów w sektorze B+R, które są trudne do zidentyfikowania.

⁸ Dziemianowicz W., Szmigiel K., 2008, „Diagnoza barier rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Punkt widzenia przedsiębiorcy, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

⁹ <http://.pi.gov.pl>; Matusiak K.B. (red.), 2010, Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010, Polska Agencja Rozwoju i Przedsiębiorczości, Warszawa; ; Cieślík J., Niedbalska G., Szukalski S. M., Matusiak M., 2010, Innowacyjność mazowieckich przedsiębiorstw [w:] Matusiak K.B., Cieślík J. (red.) Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, s. 91-116.

¹⁰ Cieślík J., Niedbalska G., Szukalski S. M., Matusiak M., 2010, Innowacyjność mazowieckich przedsiębiorstw [w:] Matusiak K.B., Cieślík J. (red.) Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, s. 116.

¹¹ Niedbalska G., Matusiak K.B., 2010, Stan działalności badawczej i rozwojowej (B+R) w województwie mazowieckim [w:] Matusiak K.B., Cieślík J. (red.) Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, s. 139.

Tabela 1 Charakterystyka warszawskich klastrów

Nazwa klastra	Rok utworzenia	Faza rozwoju	Liczba członków	Forma organizacyjno-prawna
Mazowieckie Klaster Technologii Komunikacyjnych	2007	wylęgania/embiorionalna	14	porozumienie
Mazowiecki Klaster Druku i Reklamy "Kolorowa Kotlina"	2008	wylęgania/embiorionalna	19	stowarzyszenie
Mazowiecki Klaster Lotniczy Aviation Mazovia	2008	wylęgania/embiorionalna	15	stowarzyszenie
Optoklaster - Mazowiecki Klaster Innowacyjnych Technologii Fotonicznych	2008	wylęgania/embiorionalna	18	konsorcjum
Alternatywny Klaster Informatyczny / Alternatywny.Klaster.Info	2007	wzrostu/dojrzałości	22	porozumienie
Klaster Kosmiczny Mazovia	2007	*	20	*

źródło: Cieślík J., Niedbalska G., Szukalski S. M., Matusiak M., 2010, *Innowacyjność mazowieckich przedsiębiorstw [w:] Matusiak K.B., Cieślík J. (red.) Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, s. 91-116.*

3.3. RYNEK PRACY I KADRY

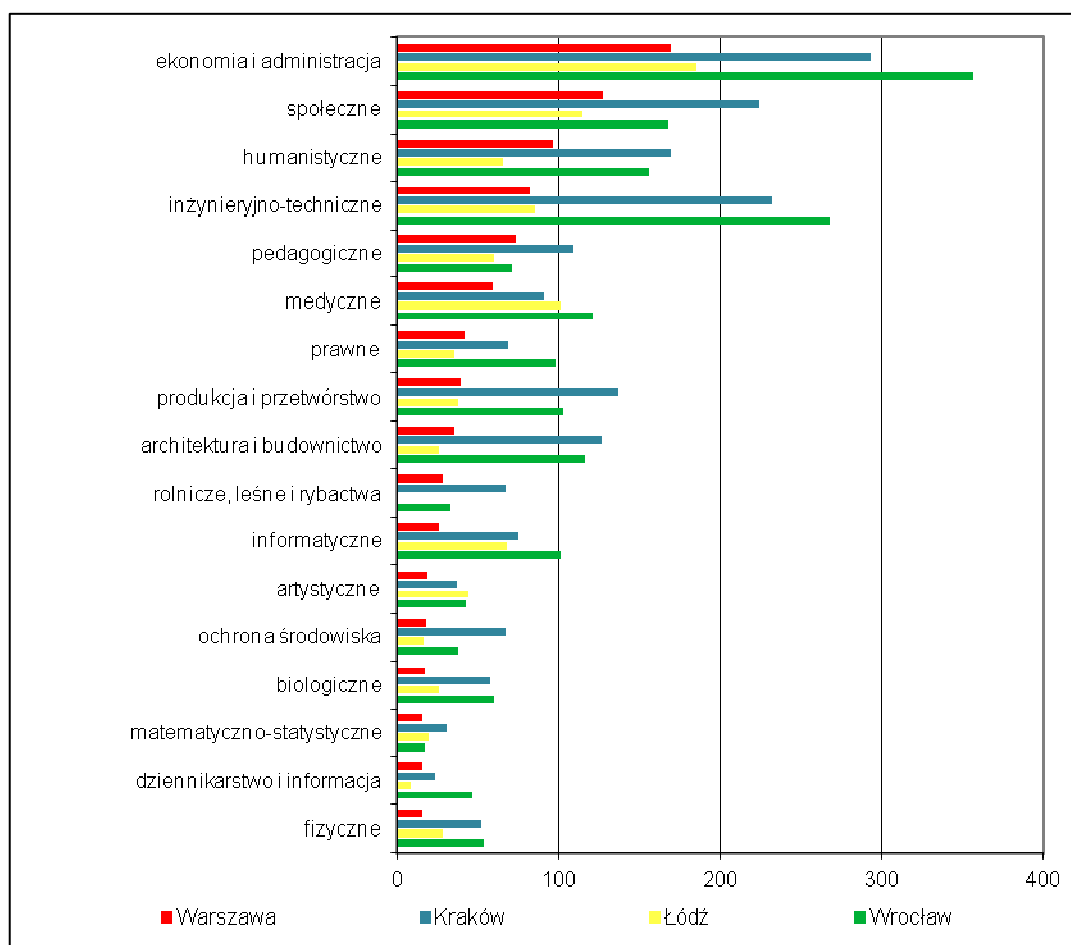
W porównaniu do innych dużych miast w Polsce Warszawy nie można określić mianem miasta akademickiego, co jest cechą wielu ośrodków metropolitalnych na świecie i wynika z relacji liczby studentów do potencjału ludnościowego. W 2010 roku w Warszawie studiowało 270 tys osób, w tym na uczelniach technicznych 39 tysięcy studentów, co jednak w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców plasowało miasto za Wrocławiem, Krakowem, a nawet Łodzią. W zakresie kształcenia wyższego w stolicy dominują studenci nauk ekonomicznych i społecznych (Wykres 2). Wobec ciągłego braku na rynku pracy absolwentów z wykształceniem technicznym należy to uznać za sytuację raczej negatywną. Nie mniej jednak atrakcyjność warszawskiego rynku pracy jest czynnikiem przyciągającym wysoko wykwalifikowane kadry z innych ośrodków¹².

Na poziomie szkolnictwa zawodowego w minionych latach obserwowane było zamykanie wielu szkół zasadniczych i techników, co przyczyniło się do zniknięcia wielu zawodów z obszaru kształcenia. Jednym z problemów jest obecnie niedostosowanie oferowanych kierunków kształcenia do zainteresowań gimnazjalistów, jak również potrzeb pracodawców. Problemem w skali całego kraju jest słabo rozwinięty system długookresowej prognozy zapotrzebowania na poszczególne zawody¹³. Pilotażowe działania podejmowane w tym zakresie przez m.st. Warszawę wskazują na konieczność kontynuowania prac badawczych w ścisłym powiązaniu z rynkiem pracy.

¹² Szmigiół-Rawska K., 2010, *Innowacyjna Warszawa – potencjał innowacyjny Warszawy w świetle danych statystycznych*, opracowanie na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

¹³ Prowadzony przez Urząd Pracy monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest analizą dokonywaną ex post, w dodatku tylko na podstawie danych Urzędu, który operuje przede wszystkim ofertami z „dolnej półki”.

Wykres 2 Studenci wg kierunków studiów na 10 000 mieszkańców

źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2010.

Mimo uruchamiania nowych kierunków nauczania, oferta jest kształtowana nie na podstawie zapotrzebowania rynku pracy, lecz przez potencjał władz oświatowych, w tym uczelni wyższych. Badania wykonywane w ramach projektu badawczego Akademickie Mazowsze 2030¹⁴ identyfikują w tym zakresie konieczność prowadzenia cyklicznych badań, pozyskiwania informacji o potrzebach, jak również zacieśnienia współpracy pomiędzy szczeblami edukacyjnymi¹⁵ w prowadzeniu stałego monitoringu potrzeb edukacyjnych. Celem tego działania powinno być uelastycznienie oferty edukacyjnej do rzeczywistych potrzeb w tym zakresie. Podobnie jak to ma miejsce w skali kraju, wśród słabych stron szkolnictwa zawodowego w Warszawie można wyróżnić bazę techniczną i dydaktyczną, która utrudnia szybką zmianę profilu kształcenia, w wyniku czego reakcja na potrzeby rynku następuje z opóźnieniem. Kolejnym problemem jest również niskie zainteresowanie firm przyjmowaniem uczniów na praktyki. Rozwojowi szkolnictwa zawodowego nie sprzyja również panująca zła opinia o szkolnictwie zawodowym oraz ograniczona dostępność doradztwa zawodowego¹⁶.

¹⁴ Projekt badawczy Akademickie Mazowsze 2030 prowadzony jest przez konsorcjum warszawskich uczelni po przewodnictwem Politechniki Warszawskiej – <http://www.akademickiemazowsze2030.pl>

¹⁵ „Ekspertyza na temat powiązań między szkolnictwem podstawowym, gimnazjalnym, średnim i wyższym w regionie”, praca zbiorowa pod kierunkiem dr Ewy Siellawy-Kolbowski

¹⁶ Tajer S., 2010, Raport z badania jakościowego metodą zogniskowanego wywiadu grupowego nt. Absolwenci szkolnictwa zawodowego a warszawski rynek pracy.

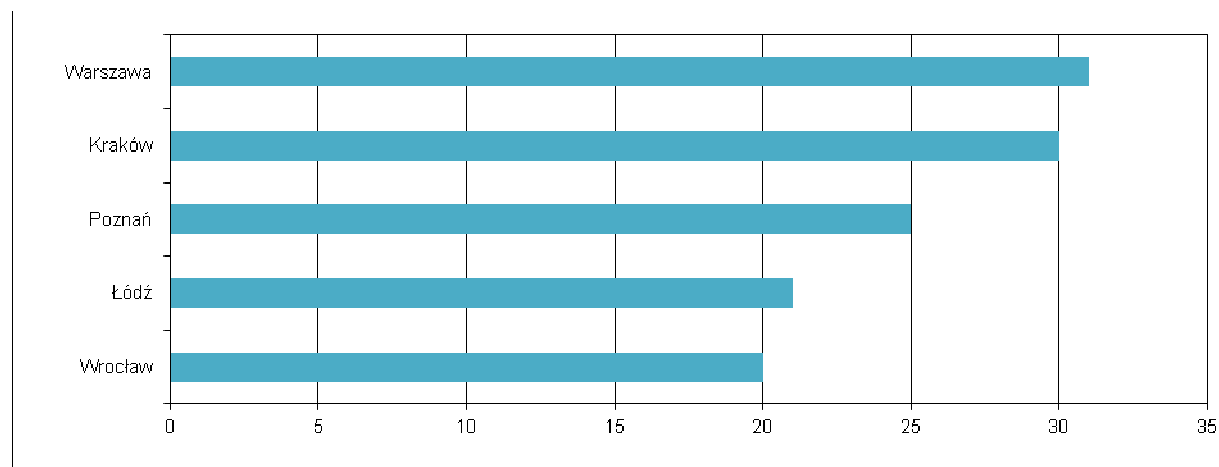
Bezrobocie w Warszawie w znacznej mierze ma charakter frykcyjny, na koniec 2010 roku nie przekraczało poziomu 3,4%. Jednocześnie należy zauważyć, że poziom bezrobocia nie podlega znacznym fluktuacjom w układzie kwartalnym (w latach 2007-2010 różnica nie większa niż 1 punkt procentowy), co wskazuje na stabilność rynku pracy. Jest on dość odporny na wahania koniunktury gospodarczej, choć zauważalne są skutki światowego kryzysu finansowego – od 2008 roku wzrosło o 1,5 punktu procentowego¹⁷.

3.4. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Warszawa korzystnie prezentuje się pod względem potencjału ilościowego ośrodków wsparcia biznesu (por. Wykres 3). Nie mniej jednak, w zakresie dostępności oferowanych usług miasto prezentuje się znacznie gorzej, co wynika z bardzo dużej liczby podmiotów gospodarczych przypadających na jeden ośrodek – nawet ponad trzy razy więcej przedsiębiorstw niż w innych miastach (por. Wykres 4).

Należy jednocześnie zauważyć, że w otoczeniu Warszawy (w ramach obszaru metropolitalnego) funkcjonują również istotne dla rozwoju gospodarczego organizacje. Ich powiązania z gospodarką Warszawy nie zostały jednak dotąd zdiagnozowane.

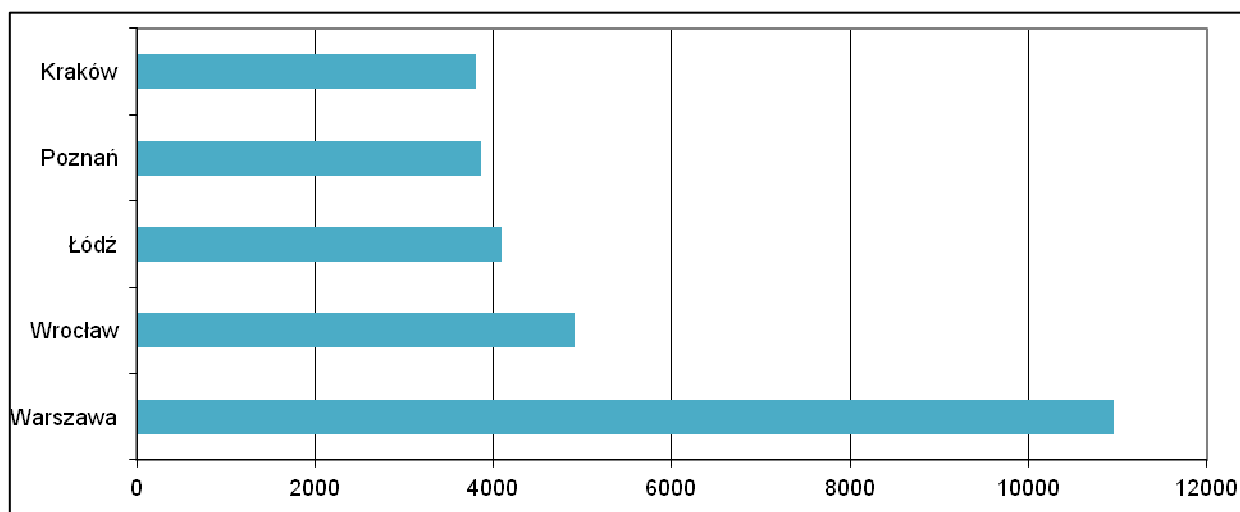
Wykres 3 Liczba ośrodków innowacji i przedsiębiorczości w poszczególnych miastach w Polsce (2010)

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS i Matusiak K.B. (red.), 2010, *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.

¹⁷ Bank Danych Lokalnych GUS 2010.

Wykres 4 Liczba prywatnych podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON przypadająca na 1 ośrodek innowacji i przedsiębiorczości (2010)

źródło: opracowanie własne na podstawie GUS i Matusiak K.B. (red.), 2010, Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.

Większość instytucji, tak jak i w innych miastach, nastawiona jest na pomoc o charakterze „niekapitałowym”, a co czwarty *stricto* „kapitałowym”. W Warszawie dominują **centra transferu technologii, akademickie inkubatory przedsiębiorczości oraz ośrodki szkoleniowo-doradcze** (po ok. 25%) (por. Tabela 2). Natomiast nie funkcjonuje żaden park technologiczny, inkubator technologiczny czy inkubator przedsiębiorczości.

Tabela 2 Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w 5 miastach w Polsce w 2010 roku w podziale na typy ośrodków

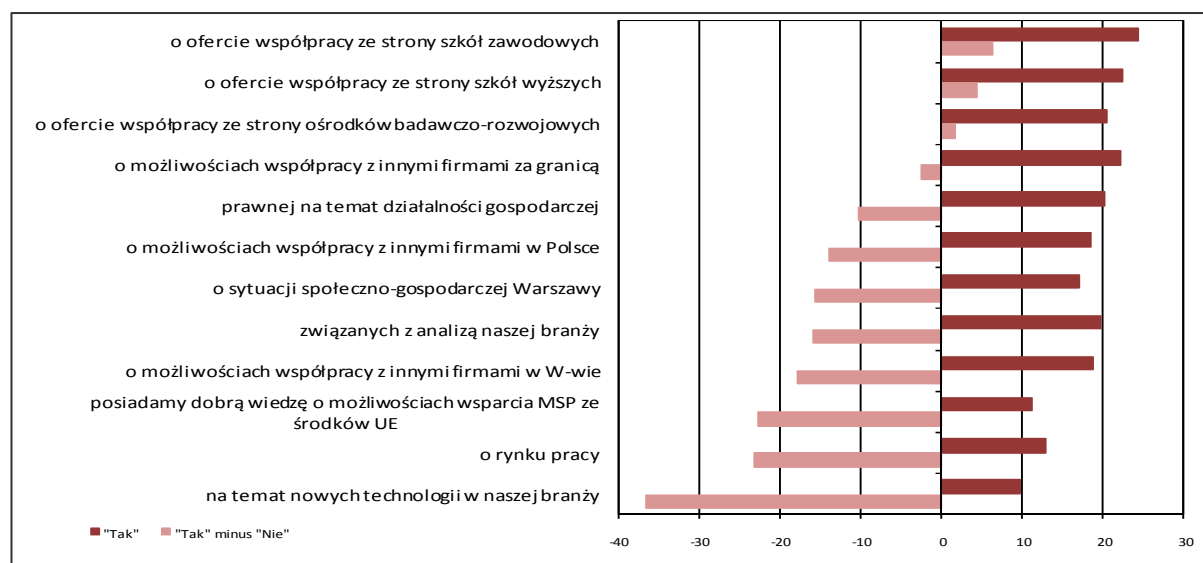
Rodzaj ośrodka		Kraków	Łódź	Poznań	Warszawa	Wrocław
Ośrodki o charakterze „niekapitałowym”	Parki technologiczne (PT)	2	1	1	0	2
	Inkubatory Technologiczne (IT)	1	2	1	0	0
	Akademickie Inkubatory, Przedsiębiorczości, preinkubatory (AIP)	4	3	4	7	7
	Inkubatory Przedsiębiorczości (IP)	1	0	0	0	0
	Centra Transferu Technologii (CTT)	8	6	9	8	3
	Ośrodki Szkoleniowo-Doradcze (OSD)	5	6	5	8	5
Ośrodki o charakterze kapitałowym	Fundusze Kapitału Zalażkowego (FKZ)	3	0	1	3	1
	Sieci Aniołów Biznesu (SAB)	2	1	0	2	0
	Regionalne i lokalne fundusze pożyczkowe (FP)	3	1	2	1	1
	Fundusze Poręczeń Kredytowych (FPK)	1	1	2	2	1
suma		30	21	25	31	20

źródło: opracowanie własne na podstawie Matusiak K.B. (red.), 2010, Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2010, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.

Oferta instytucji otoczenia biznesu nie wypełnia artykułowanego zapotrzebowania na informacje. Szczególnie dostrzegane są przez przedsiębiorców **braki w zakresie informacji o ofertach różnych podmiotów: szkół zawodowych, szkół wyższych, ośrodków badawczo-rozwojowych** (por. Wykres 5). Pozornie niewielki odsetek ankietowanych wskazuje natomiast na

braki informacyjne w zakresie nowych technologii w branży, czego przyczyną w przypadku MSP może być często niska innowacyjność sektora. Ponadto, jak wykazały konsultacje z szeroko rozumianym sektorem IOB, brakuje na rynku warszawskim również usług informacyjno-doradczych w zakresie ochrony własności intelektualnej, wdrażania nowych usług i produktów, handlu zagranicznego i współpracy międzynarodowej, analizy rynku i marketingu oraz zarządzania biznesem.

Wykres 5 Braki informacyjne wg przedsiębiorstw (% odpowiedzi)

źródło: Dziemianowicz W., Szmigiół K., 2008, *.Diagnoza barier rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Punkt widzenia przedsiębiorcy, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.*

3.5. POTENCJAŁ INNOWACYJNY GOSPODARKI

W skali kraju Warszawa jest głównym ośrodkiem badawczo-rozwojowym. Skupia 37% nakładów na sferę badawczo-rozwojową, przy zatrudnieniu w tej sferze wynoszącym 25%¹⁸. Wskazuje to zatem na relatywnie dobre finansowanie w tym zakresie w stolicy na tle kraju.

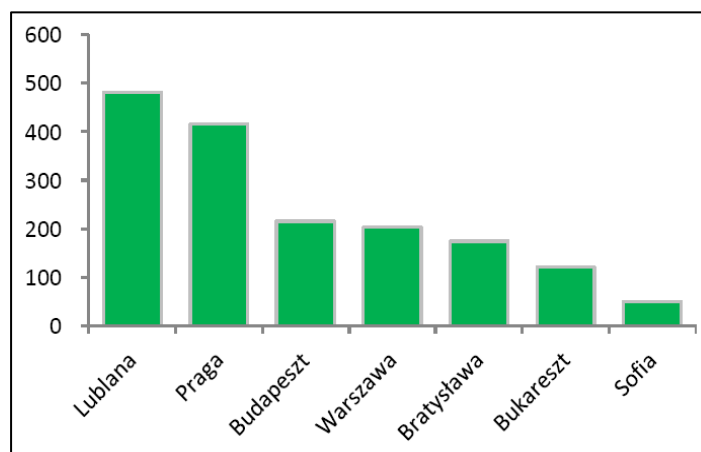
Jednakże w skali europejskiej innowacyjność warszawskiej gospodarki należy określić jako ograniczoną. Pokazują to wyraźnie zarówno **relatywnie niskie** nakłady na działalność badawczo-rozwojową przypadające na 1 mieszkańca (Wykres 6), jak również **nakłady na B+R jako % PKB (1,5%) w odniesieniu nawet do głównych miast w Europie Środkowo-Wschodniej** (Wykres 7).

Zdecydowanie lepiej Warszawa prezentuje się w zakresie zatrudnienia w sferze badawczo-rozwojowej (2,4% ogółu pracujących). Biorąc pod uwagę relację nakładów na działalność B+R i udział w zatrudnieniu w tej sferze można jednak stwierdzić, że Warszawa w tym zakresie jest jednak niedofinansowana – środki przypadające na jednego pracującego są relatywnie niższe niż w innych ośrodkach miejskich (zagranicznych).

¹⁸ GUS 2008.

Dynamika wzrostu nakładów na B+R dla Warszawy jest niższa w porównaniu do pozostałych dużych miast w Polsce – w 2008 roku wyniosła 154% stanu z 2000 roku, podczas gdy dla Krakowa 243%. Świadczy to o powolnym doganianiu potencjału Warszawy przez inne miasta. Zgodnie z prognozą przedstawioną w KPZK należy się spodziewać, że do 2030 roku dystans pomiędzy Warszawą a pozostałymi metropoliami w Polsce zmniejszy się, aczkolwiek nie przełamie to mocnej pozycji Warszawy w tym zakresie.

Wykres 6 Nakłady na działalność B+R per capita w 2006 roku [euro]

źródło: Olechnicka A., Płoszaj A., Smętowski M., Wojnar K., 2010, Warszawa Innowacyjna. Diagnoza potencjału, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy, s. 14.

Środki przeznaczane na działalność badawczo-rozwojową w Warszawie w 30% pochodzą z sektora przedsiębiorstw, co stawia stolicę na pozycji lidera pod tym względem w Polsce (Wykres 7). Należy to wiązać jednak nie tylko z dobrą kondycją warszawskiej gospodarki, lecz również z faktem, że Warszawa jest miejscem lokalizacji zarządów firm, często bez właściwych zakładów, gdzie te środki są wykorzystywane. Natomiast w porównaniu do innych krajów europejskich, czy też średniej dla UE ta proporcja jest odwrócona. W Polsce, w tym również w Warszawie, wciąż przedsiębiorstwa zbyt mało środków przeznaczają na badania i rozwój. Głównym inwestorem środków w tym sektorze jest nadal sektor publiczny i jest to cecha ogólnokrajowa¹⁹.

W stolicy zlokalizowanych jest około 80% przedsiębiorstw innowacyjnych Mazowsza²⁰. W rankingu 500 najbardziej innowacyjnych firm (Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN) warszawskie przedsiębiorstwa stanowią około 15%²¹. Pod tym względem stolica znacznie wyprzedza inne miasta w Polsce. W rankingu znalazło się 76 przedsiębiorstw z Warszawy (2008 rok), podczas gdy w kolejnych miastach (Trójmieście i Krakowie) ponad trzykrotnie mniej. Należy jednak pamiętać, że są to wartości bezwzględne, a zatem nie mówiące wprost o rzeczywistym

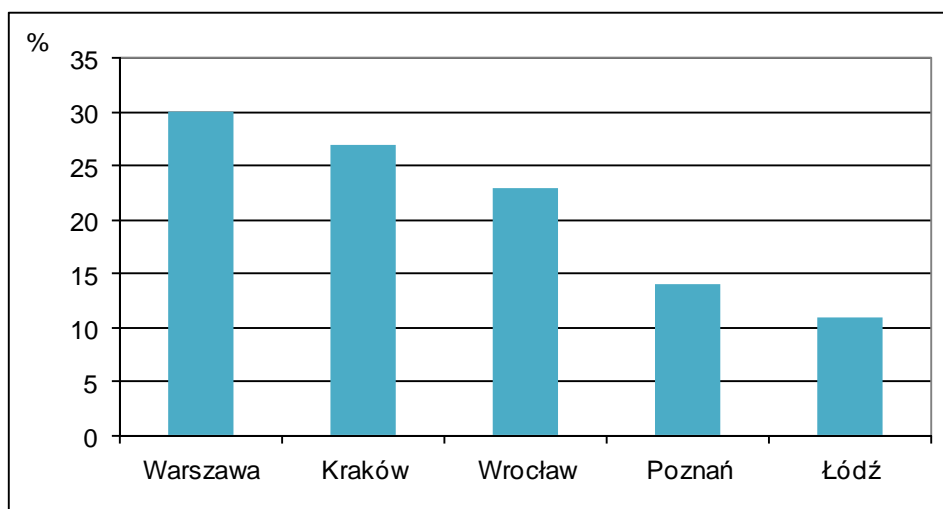
¹⁹ Problem ten identyfikuje Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 13 lipca 2010r.

²⁰ Baranowski M., 2009, Wybrane aspekty przestrzennego rozmieszczenia firm innowacyjnych w Polsce [w:] Baczek T. (red.) Raport Innowacyjności gospodarki Polski w 2008 roku, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.

²¹ Baczek T. (red.), 2009, Raport Innowacyjności gospodarki Polski w 2008 roku, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.

potencjale miast. Firmy wysokiej i średnio-wysokiej techniki stanowią w Warszawie 2%, natomiast działające w branży usług high tech 4% wszystkich podmiotów²².

Wykres 7 Udział nakładów na B+R w przedsiębiorstwach w ogóle nakładów na B+R

źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS 2010.

Również pod względem liczby wypracowanych patentów i wzorów użytkowych Warszawa jest liderem. W latach 2001-2007 302 warszawskie podmioty uzyskały łącznie 1506 patentów, z czego $\frac{3}{4}$ zgłosiły instytucje naukowe i badawcze²³. Także tu należy mieć na uwadze, że liczby bezwzględne nie odzwierciedlają faktycznego potencjału innowacyjnego miasta (Wykres 8).

O aktywności jednostek badawczo-rozwojowych świadczą również ich powiązania z gospodarką, które można mierzyć zarówno liczbą zawartych umów na stałe lub wieloletnie świadczenie usług badawczych innym podmiotom oraz liczbą wdrożonych wyników prac do gospodarki. **W 2006 roku na Mazowszu zlokalizowanych było 88 jednostek badawczo-rozwojowych z czego 72 w samej Warszawie**²⁴. Mazowsze skupiało tym samym ponad połowę jednostek w kraju. Były to jednostki charakteryzujące się największą aktywnością we współpracy z innymi podmiotami. Nie mniej jednak aż 40% warszawskich jednostek nie miało w 2006 roku ani jednej zawartej umowy na stałe lub wieloletnie świadczenie usług badawczych innym podmiotom. Do grona najbardziej aktywnych w tym zakresie (ponad 100 umów) należały: Instytut Transportu Samochodowego, Instytut Badawczy Dróg i Mostów, Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych oraz Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa. Pod względem wdrożonych wyników prac dla gospodarki w 2006 roku najlepiej wypadły Instytut Lotnictwa (ponad 460) oraz Instytut Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka (160), a także Przemysłowy Instytut Elektroniki, Instytut Badawczy Dróg i Mostów, Instytut Gospodarki

²² Cieślík J., Niedbalska G., Szukalski S. M., Matusiak M., 2010, Innowacyjność mazowieckich przedsiębiorstw [w:] Matusiak K.B., Cieślík J. (red.) Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, s. 91-116.

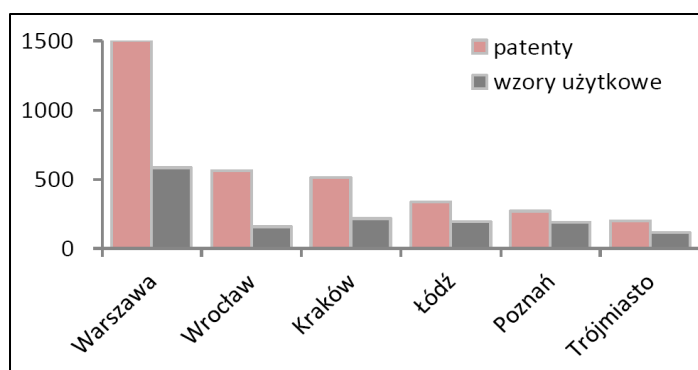
²³ Olechnicka A., Płoszaj A., Smętowski M., Wojnar K., 2010, Warszawa Innowacyjna. Diagnoza potencjału, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

²⁴ Baczkó T. (red.), 2009, Raport Innowacyjności gospodarki Polski w 2008 roku, Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk, Warszawa.

Przestrzennej i Mieszkalnictwa i Instytut Mechaniki Precyzyjnej (ponad 50 wdrożeń). Co trzecia jednostka w 2006 roku nie wdrożyła żadnych wyników swoich prac do gospodarki²⁵.

W Warszawie zlokalizowane jest co piąte zagraniczne centrum badawczo-rozwojowe w Polsce (9 podmiotów)²⁶. Stawia to stolicę za Krakowem, gdzie zlokalizowanych jest 11 centrów, i obok Wrocławia (9). Mając na uwadze potencjał miasta w zakresie liczby podmiotów gospodarczych, należy podkreślić słabszą pozycję Warszawy pod tym względem. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku zagranicznych centrów usług wspólnych (centrów własnych i centrów usług outsourcingowych) – w stolicy zlokalizowane jest 20% potencjału w Polsce, co jednak stawia Warszawę za Krakowem (28 vs 30 centrów)²⁷.

Wykres 8 Zarejestrowane patenty i wzory użytkowe w latach 2001-2007

źródło: Olechnicka A., Płoszaj A., Smętowski M., Wojnar K., 2010, Warszawa Innowacyjna. Diagnoza potencjału, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy, s. 26.

Jakość prowadzonych badań oraz ich rozpoznawalność w świecie nauki prezentuje jeden z wymiarów potencjału innowacyjnego Warszawy. Pod względem liczby cytowań publikacji powstałych w ośrodkach warszawskich (wg WoS i SCOPUS) **najlepiej prezentują się jednostki związane z branżą medyczną i biologiczną**. Liderami w tym zakresie są Centrum Onkologii, Instytut Kardiologii, Instytut Reumatologii oraz Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej²⁸.

Potencjał innowacyjny miasta jest doceniany przez małe i średnie przedsiębiorstwa. Dostęp do nowoczesnej wiedzy oraz technologii przez połowę firm jest określany jako bardzo dobry lub dobry. Pozytywnie są również oceniane możliwości współpracy, co w kontekście wytwarzania nowych produktów i usług ma ogromne znaczenie. Możliwości rozwojowe firm mogą być oceniane pozytywnie również za sprawą bardzo częstego wskazywania jako czynnika zmian klientów firm²⁹.

²⁵ Ibidem.

²⁶ Są to: 3M, Cederroth, GE Engineering Desing Center, General Electric Aircraft Engines, Humań, Samsung Electronis, SAS Institute, Topian, Faurecia.

²⁷ Cieślak J., Niedbalska G., Szukalski S. M., Matusiak M., 2010, Innowacyjność mazowieckich przedsiębiorstw [w:] Matusiak K.B., Cieślak J. (red.) Innowacyjne Mazowsze – stan innowacyjności po uchwaleniu RIS Mazovia 2007-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego, s. 91-116.

²⁸ Olechnicka A., Płoszaj A., Smętowski M., Wojnar K., 2010, Warszawa Innowacyjna. Diagnoza potencjału, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

²⁹ Dziemianowicz W., Szmigiel K., 2008, Diagnoza barier rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Punkt widzenia przedsiębiorcy, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

3.6. POTENCJAŁ KREATYWNY³⁰

Warszawa charakteryzuje się „uśpionym” potencjałem kreatywnym. Wynika to z wyraźnego rozdźwięku pomiędzy ilościowym i jakościowym stanem tego sektora. O ile nasycenie rynku podmiotami zaliczanymi do branż kreatywnych jest znaczne, to już ich pozycja na rynku jest niska. Mimo że wytwarzane są różne produkty, tj. treści, rzeczy, usługi, wydarzenia oraz miejsca, to nie wszystkie z nich faktycznie mają charakter kreatywny, co wynika z braku cech oryginalności, indywidualności czy twórczości. W opinii przedsiębiorców i organizacji, w Warszawie najwięcej wytwarza się produktów kreatywnych o charakterze rzeczy oraz usług. Jednakże ich jakość nie ma znaczącego wpływu na funkcjonowanie oraz konkurencyjność sektora w mieście, jak i na wizerunek samej Warszawy. Problemem jest brak rozpoznawalnej, kojarzonej z miastem marki. Najbardziej twórczymi branżami w Warszawie, wydaje się działalność kulturalna oraz działalność w zakresie wzornictwa użytkowego.

Wśród podmiotów sektora kreatywnego w Warszawie wyraźnie dominują pod względem ilościowym dwie branże – reklama oraz architektura. Duży udział ma również tradycyjna działalność wydawnicza, projektowanie oraz wzornictwo (por. Wykres 9). Występowanie tych branż jest związane ze specyfiką rynku miasta metropolitalnego.

Możliwości konkurowania podmiotów z tych branż w skali europejskiej czy światowej są jednak ograniczone. Duże agencje reklamowe w Warszawie w większości są przedstawicielstwami zagranicznych korporacji³¹. W przypadku takich branż jak projektowanie architektoniczne oraz działalność wydawnicza, firmy zagraniczne charakteryzują się znacznie większym doświadczeniem i kapitałem w porównaniu do warszawskich przedsiębiorstw³².

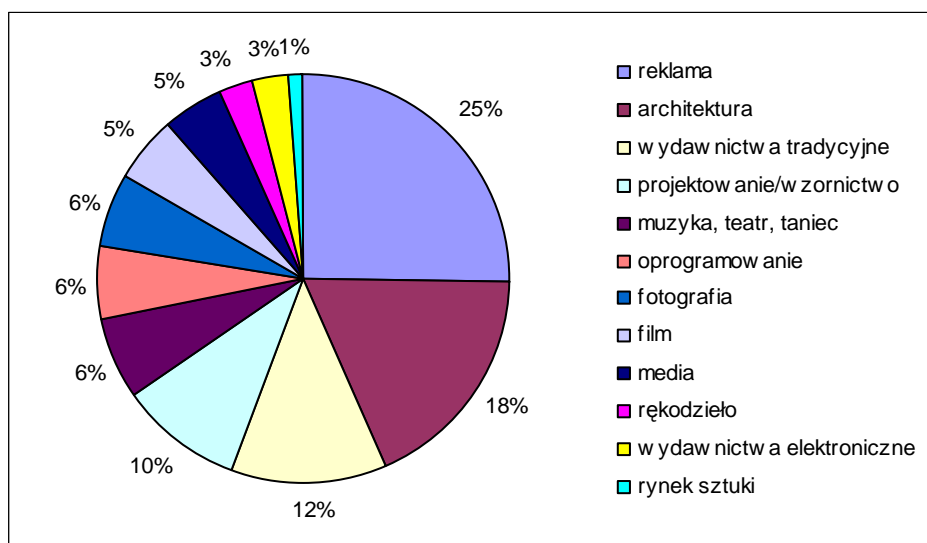
Większość firm z sektora kreatywnego wykracza swą działalnością poza granice Warszawy, co trzecia związana jest wyłącznie z miastem. Należy jednocześnie podkreślić, że 13% firm współpracuje z podmiotami zagranicznymi.

³⁰ Rozdział bazuje na informacjach zawartych w raporcie wykonanym na zlecenie Miasta Stołecznego Warszawy: Dudek-Mańkowska S., Fuhrmann M., Grochowski M., Zegar T., 2010, Polityka wspierania kreatywności jako czynnika stymulującego rozwój i zwiększającego atrakcyjność miasta, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

³¹ Ich działalność koncentruje się na rynku polskim i w znacznej mierze ma charakter odtwórczy. Jednocześnie, rynek warszawski (czy szerzej ogólnopolski) jest na tyle chłonny, że firmy reklamowe nie mają silnej motywacji do wchodzenia na rynki zagraniczne.

³² W przypadku rynku architektonicznego konkurowanie na rynku europejskim lub światowym wymaga posiadania znacznego kapitału, co wynika z konieczności przygotowania projektów na konkursy, jak również posiadania wizytówek – realizacji architektonicznych wysokiej jakości.

Wykres 9 Struktura podmiotów kreatywnych w Warszawie

źródło: Dudek-Mańkowska S., Fuhrmann M., Grochowski M., Zeگار T., 2010, *Polityka wspierania kreatywności jako czynnika stymulującego rozwój i zwiększającego atrakcyjność miasta*, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

Wytwarzane w Warszawie produkty skierowane są do różnych grup odbiorców. Podmioty reprezentujące sferę kultury adresują swoje produkty przeważnie do klienta indywidualnego. Większość produktów odpowiada na potrzeby odbiorcy masowego, ale występują też produkty o charakterze niszowym.

Znaczna część produktów kreatywnych powstaje w wyniku współpracy przedsiębiorstw bądź jednostek kreatywnych. Rzadkością jest natomiast współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami naukowymi czy władzami lokalnymi. Przeważnie taka współpraca w ogóle nie jest oczekiwana. Ewentualne postulaty wobec współpracy z władzami lokalnymi ograniczają się do wsparcia finansowego bądź rzeczowego prowadzonych działań.

W dystrybucji produktów kreatywnych ważną rolę odgrywa sprzedaż internetowa. Dzięki temu produkty mogą być kierowane na rynek lokalny, ale i międzynarodowy. Rzadkością jest natomiast współpraca przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych przy dystrybucji i sprzedaży produktów, choć podmioty te wyrażają zainteresowanie możliwością takiej współpracy. Inaczej natomiast wygląda sytuacja w zakresie współpracy twórców nastawionej na zwiększenie sprzedaży produktów oraz promocję – działań takich jest zbyt mało, dodatkowo podmioty nie są zainteresowane taką współpracą. Rzadkością są wspólne pracownie projektantów. Nieliczni twórcy dystrybuują swoje produkty za pośrednictwem podmiotów trzecich.

3.7. OCENA WARSZAWY JAKO MIEJSCA PROWADZENIA BIZNESU I WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Przedsiębiorcy na ogół krytycznie oceniają miejsce prowadzenia przez siebie biznesu, bez znaczenia jaka faktycznie jest to lokalizacja. Wynika to z częstszego zauważania tego co złe, co

przeszkadza lub nam się nie podoba, niż zauważania tego co dobre. Przedsiębiorcy wskazują na słabości administracji i jej skuteczność. Jest to zbieżne z powszechnym w Polsce przekonaniem o małym zrozumieniu w urzędach administracji dla potrzeb przedsiębiorców oraz niskim poziomie zaufania w relacjach przedsiębiorcy-administracja³³. Ponadto, powszechnym jest nie dostrzeganie okoliczności, czy też kontekstu występowania problemów. Przykładem tego jest choćby nie niwelowanie niektórych utrudnień, ze względu na brak możliwości oddziaływania na dane zjawisko. Zdaniem warszawskich przedsiębiorców **głównymi barierami prowadzenia działalności gospodarczej w stolicy są koszty nieruchomości oraz skuteczność i zaangażowanie władz lokalnych w rozwiązywaniu problemów sektora MSP** (Wykres 10)³⁴.

Głównym problemem wydaje się niewystarczający przepływ informacji, brak wiedzy, kontaktów oraz ograniczone relacje z przedstawicielami samorządu lokalnego. Wynikiem tego jest panująca opinia o marginalizacji potrzeb małych firm. Są to elementy, na które Miasto ma wpływ. Nie wymaga to znacznych nakładów finansowych, lecz konsekwencji i podniesienia efektywności działań.

Wykres 10 Cechy Warszawy ocenione jako „bardzo złe” z punktu widzenia badanych przedsiębiorstw

źródło: Dziemianowicz W., Szmigiel K., Nowicka P., Łukomska J., Dąbrowska A., Baczyńska N., Błajet P., Charkiewicz J., Ostrowska A., Pawluczuk M. 2010, *Polityka wspierania przedsiębiorczości w Warszawie, opracowanie na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.*

W kontekście jakości obsługi w urzędach zwrócenia uwagi wymaga, że w lipcu 2011 roku wprowadzono centralną ewidencję działalności gospodarczej, co ogranicza działalność urzędów miejskich w tym zakresie do pełnienia funkcji podawczej.

Natomiast w odniesieniu do dostępności nieruchomości należy podkreślić, że podnoszone przez przedsiębiorców i IOB problemy związane z wynajmem lokali użytkowych znajdujących się w

³³ Biorąc pod uwagę zaufanie społeczne obywateli w 2006 r. Polska znalazła się na przedostatnim miejscu wśród krajów objętych badaniem „European Social Survey”. Najlepiej kształtuje się sytuacja pod względem zaufania do władz lokalnych, które w roku 2002 kształtowało się na poziomie 43%, a w 2008 roku już na poziomie 68%.

³⁴ Dziemianowicz W., Szmigiel K., Nowicka P., Łukomska J., Dąbrowska A., Baczyńska N., Błajet P., Charkiewicz J., Ostrowska A., Pawluczuk M. 2010, *Polityka wspierania przedsiębiorczości w Warszawie, opracowanie na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.*

zasobach komunalnych (szczególnie dotyczące okresu najmu), są wynikiem istniejących ogólnopolskich uregulowań prawnych, tym samym nie zawsze zależą od władz Warszawy³⁵.

W kategorii czynników produkcji **największą barierą dla prowadzenia działalności gospodarczej zdaniem przedsiębiorców jest infrastruktura drogowa. Kolejnym zauważalnym problemem jest kwestia zatrudnienia nowych pracowników.** Wynikać to może m.in. niedopasowania kierunków kształcenia, jak i wysokich kosztów pracy związanych ogólnie z wysokimi płacami w Warszawie.

Pod względem strategii firm, zdaniem przedsiębiorców, do największych ograniczeń rozwoju należy **wysokość opłat i podatków lokalnych oraz brak ulg w tym zakresie.** Niemal połowa firm jako barierę wskazuje sprzedaż wytworzonych produktów i usług nie pod swoją marką. W przypadku sprzedaży pod marką zagraniczną może się to wiązać z brakiem aspiracji do promowania swojej firmy za granicą (co może wynikać z trudności wchodzenia na nowe rynki), a także niższą oceną na rynkach międzynarodowych. Pozytywnym symptomem jest fakt, że co piąta firma chciałaby być bardziej aktywna poza granicami kraju.

W kontekście przemysłów związanych trudno jest wskazać jednoznacznie bariery. Zdecydowana większość przedsiębiorców uważa, że wszelka współpraca powinna być uwarunkowana formalną umową. Jednocześnie tylko nieliczne grono przedsiębiorców nie ma zaufania do swych partnerów biznesowych. Wysoki poziom zaufania nie idzie jednak w parze z bezpieczeństwem prowadzenia działalności gospodarczej – znaczna część przedsiębiorców przyznaje bowiem, że była oszukana³⁶.

W przypadku sektora kreatywnego warto zwrócić również uwagę na jego specyficzne problemy. Jest to przede wszystkim mała samoświadomość sektora, ale także niechęć twórców do podjęcia ryzyka związanego z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej oraz w ogóle niski poziom przedsiębiorczości twórców. Problemem jest również słabość organizacji zrzeszających podmioty kreatywne oraz niewystarczająca oferta kształcenia w zakresie sektora kreatywnego w obszarze biznesu. Ograniczeniem jest również nierozwinięty rynek odbiorców produktów tego sektora³⁷.

Samo wspieranie przedsiębiorczości w Warszawie również wiąże się z występowaniem trudności. Część z nich ma charakter ogólnopolski, jak np. system edukacji, regulacje prawne dotyczące samorządu gospodarczego i rzemieślniczego, czy skomplikowany system prawny. Nie mniej jednak **gros barier leży po stronie warszawskich podmiotów: przedsiębiorców, IOB i władz lokalnych, co prezentuje Tabela 3.**

³⁵ Istnieją dwie drogi najmu lokali komunalnych, w trybie: konkursu (maksymalnie na 3 lata) oraz przetargu (maksymalnie na 10 lat).

³⁶ Dziemianowicz W., Szmigiel K., 2008, „Diagnoza barier rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Punkt widzenia przedsiębiorcy, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

³⁷ Dudek-Mańkowska S., Fuhrmann M., Grochowski M., Zegar T., 2010, Polityka wspierania kreatywności jako czynnika stymulującego rozwój i zwiększającego atrakcyjność miasta, opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy.

Tabela 3 Bariery wspierania przedsiębiorczości w Warszawie – opinie przedstawicieli IOB

Barьеры ogólne	Barьеры po stronie przedsiębiorców	Barьеры po stronie IOB	Barьеры po stronie władz lokalnych
Prawne			
skomplikowany system ograniczenia samorządów rzemieślniczych	brak	brak	biurokracja
Finansowe			
brak	roszczeniowy stosunek w zakresie wsparcia finansowego	niedostatek instrumentów wsparcia finansowego dla nowych działalności brak kapitału brak możliwości wprowadzania szerszego wachlarza usług	wysokie koszty działalności gospodarczej
Ludzkie			
ogólny brak zaangażowania – jako cecha społeczna	obawy przed komplikacjami i procedurami pasywne postawy brak zaufania do władz lokalnych i innych przedsiębiorców brak dobrych pomysłów niska presja do podnoszenia kwalifikacji	brak	niewłaściwy stosunek do przedsiębiorców (przekonanie, że Miastu zależy wyłącznie na ściąganiu podatków) brak wiedzy o inicjatywach ze strony Urzędu Miasta niska świadomość o potrzebach przedsiębiorców
Instytucjonalno – infrastrukturalne			
bardzo duża konkurencja edukacja oderwana od praktyki	brak	dużo słabych instytucji	mało miejsc do prowadzenia biznesu słaba infrastruktura transportowa i komunikacyjna brak powierzchni wystawienniczej
Informacyjne			
brak	brak	niedostateczny przepływ informacji niewystarczająca promocja istniejących programów	niedostateczna informacja na stronach Urzędu Miasta, Urzędu Pracy, brak odpowiedniej promocji i informacji o podejmowanych działaniach słaba komunikacja (brak spotkań roboczych, konferencji, seminariów) słaby kontakt z Urzędem Miasta

źródło: Dziemianowicz W., Szmigiel K., Nowicka P., Łukomska J., Dąbrowska A., Baczyńska N., Błajet P., Charkiewicz J., Ostrowska A., Pawluczuk M. 2010, *Polityka wspierania przedsiębiorczości w Warszawie, opracowanie na zlecenie Urzędu m.st. Warszawy*, s. 48.

3.8. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA WŁADZ LOKALNYCH NA RZECZ WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Stosowane przez Urząd m.st. Warszawy instrumenty wspierania przedsiębiorczości możemy podzielić na:

Tabela 4 Najważniejsze instrumenty wspierania przedsiębiorczości stosowane przez Urząd m.st. Warszawy

Typ instrumentu	Realizacja
planistyczne	<ul style="list-style-type: none"> - Strategia Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020 (w trakcie aktualizacji); - Miejskowe plany zagospodarowania przestrzennego; - Plany gospodarowania lokalami użytkowymi w dzielnicach (w trakcie przygotowania);
ekonomiczno-finansowe	<ul style="list-style-type: none"> - Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych; - Zachęty finansowe dla branży hotelarskiej; - Dotacje dla osób zakładających działalność gospodarczą;
infrastrukturalne	<ul style="list-style-type: none"> - Centrum Przedsiębiorczości Smolna 6 (w tym m.in. inkubator przedsiębiorczości) – w budowie; - Centrum Kreatywności Targowa 56 (w tym m.in. inkubator przedsiębiorczości) – w budowie; - Infrastruktura drogowa i komunikacyjna;
prawno-administracyjne	<ul style="list-style-type: none"> - Konkursy na partnerów do projektów realizowanych przez Urząd m.st. Warszawy;
właścicielskie	<ul style="list-style-type: none"> - Wynajem lokali użytkowych;
instytucjonalno-organizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - Wydzielona komórka organizacyjna w strukturze Urzędu m.st. Warszawa - Rada do spraw Polityki Innowacji; - Zespół do spraw małych i średnich przedsiębiorstw; - Centrum Przedsiębiorczości Smolna 6 (w trakcie realizacji); - Centrum Kreatywności Targowa 56 (w trakcie realizacji);
promocyjno-informacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - strona internetowa; - targi pracy i przedsiębiorczości; - doradztwo i szkolenia dla osób zakładających działalność gospodarczą (w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych); - punkt informacyjny z zakresu pozyskiwania środków unijnych; - punkt informacyjny MAP (Market Access Point);

Źródło: opracowanie własne.

Stosowane obecnie instrumenty wpisują się w zaproponowaną koncepcję Warszawskiej Przestrzeni Technologicznej (WPT). Ma ona na celu integrację inicjatyw, projektów i działań na obszarze całego miasta, obejmujących wspieranie i rozwój przedsiębiorczości, potencjału innowacyjnego i badawczo-rozwojowego Warszawy. W WPT zaangażowane są środowiska naukowe i gospodarcze. Docelowo ma ona stanowić sieć współpracy i platformę wymiany doświadczeń, w ramach której realizowane są m.in. wspólne/partnerskie projekty oraz zachodzi stała wymiana informacji. Działania podejmowane w ramach WPT będą koncentrowały się na

branżach innowacyjnych, kreatywnych i firmach odpryskowych powstających ze środowiska naukowego. Bazując na opracowaniu Warszawskiego Konsorcjum Naukowego do kluczowych dziedzin aktywności zaliczono: biotechnologie, energetykę, optoelektronikę, technologie informatyczne, nanotechnologie oraz sektor kreatywny. Rozwój branż wskazanych przez WKN bazuje na rozwoju tzw. technologii ogólnego zastosowania (ang. *general purpose technologies*). Prowadzą one do wzrostu produktywności czynników produkcji w wymiarze ogólnym, a także podniesienia konkurencyjności innych branż przemysłu i usług³⁸.

³⁸ Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki na lata 2011-2020. „Dynamiczna Polska”, Projekt z dnia 12 lipca 2011, wersja nr 9, Ministerstwo Gospodarki.

4. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Najsilniejszy i największy ośrodek naukowo-badawczy w Polsce; ▪ Największy w Polsce ilościowy potencjał gospodarczy; ▪ Duży i chłonny rynek zbytu; ▪ Koncentracja ogólnopolskich instytucji otoczenia biznesu; ▪ Atrakcyjność rynku pracy; ▪ Podejście przedsiębiorców do biznesu z dużą dozą zaufania oraz z nastawieniem na rywalizację „fair”; ▪ Pozytywne nastawienie przedsiębiorców do nowości, innowacji i współpracy; ▪ Chęć przedsiębiorców do rozwoju kooperacji biznesowej, a także współpracy z ośrodkami badawczo-rozwojowymi; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski stopień powiązań między nauką i biznesem;; ▪ Niska dynamika wzrostu nakładów na badania i rozwój ▪ Przestrzenne rozproszenie potencjału naukowo-badawczego; ▪ Brak parku technologicznego oraz inkubatorów przedsiębiorczości i technologicznych (obiekty w budowie); ▪ Słaba pozycja przedsiębiorstw na rynkach ponadlokalnych oraz niewielkie możliwości i chęci do ekspansji zagranicznej; ▪ Ograniczony popyt na innowacje; ▪ Słabość sieci współpracy gospodarczej; ▪ Duże obciążenie instytucji otoczenia biznesu; ▪ Luki w ofercie instytucji otoczenia biznesu; ▪ Dostępność i koszty nieruchomości pod działalność gospodarczą; ▪ Nieefektywna polityka informacyjno-komunikacyjna m.st. Warszawy; ▪ Niska samoświadomość sektora kreatywnego;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostępność środków unijnych; ▪ Wzmacnianie działań podejmowanych przez władze regionalne i centralne na rzecz rozwoju MSP; ▪ Polityka władz centralnych na rzecz wzmocnienia funkcji metropolitalnych Warszawy; ▪ Rozwój społeczno-gospodarczy gmin obszaru metropolitalnego; ▪ Rozbudowa powiązań komunikacyjnych w centralnej Polsce ; ▪ Rozwój modelu uniwersytetu III generacji; ▪ Organizacja Euro 2012; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnąca konkurencyjność innych miast w Polsce oraz w regionie Europy Środkowo-Wschodniej; ▪ Złożoność systemu wspierania MSP skutkująca niechęcią przedsiębiorców do korzystania ze środków finansowych Unii Europejskiej; ▪ Odływ firm do obszarów podmiejskich; ▪ Słaba współpraca w ramach obszaru metropolitalnego Warszawy; ▪ Niskie zainteresowanie Warszawą twórców polityki regionalnej i centralnej na rzecz rozwoju przedsiębiorczości ze względu na duży potencjał miasta; ▪ Regulacje prawne dotyczące gospodarki nieruchomościami; ▪ Regulacje prawne w zakresie „janosikowego”;

5. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Cele rozwoju Warszawy w wymiarze gospodarczym zostały wyznaczone w **Strategii Rozwoju Miasta Stołecznego Warszawy do 2020 roku**, która obecnie jest aktualizowana. Szczególnie istotną rolę w tym kontekście odgrywa cel 4 „Rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i badaniach naukowych”, który stanowi również cel strategiczny Programu. W Strategii cel ten rozpisano na trzy cele operacyjne z podległymi im programami, które w ramach aktualizacji dokumentu (i prac nad Programem) zostały poddane rewizji. W obowiązującej wciąż Strategii obejmują one:

- Wykorzystanie potencjału naukowego Warszawy do rozwoju gospodarki opartej na zaawansowanych technologiach:
 - Stworzenie warunków dla rozwoju potencjału naukowo-badawczego;
 - Utworzenie parków naukowych i technologicznych umożliwiających transfer wiedzy z nauki do praktyki i działalności gospodarczej;
 - Pobudzanie rozwoju sektorów gospodarki związanych z zaawansowanymi technologiami.
- Rozbudowa i unowocześnienie kompleksów akademickich:
 - Budowa miasteczka uniwersyteckiego na Powiślu.
- Stworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania:
 - Ułatwienie prowadzenia działalności gospodarczej i inwestycyjnej;
 - Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości (MSP).

Dla osiągnięcia celu strategicznego Programu istotną rolę odgrywa również realizacja pozostałych celów strategicznych Strategii rozwoju Warszawy, tzn. dotyczących jakości życia, tożsamości i aktywności mieszkańców, a także ładu przestrzennego i funkcji metropolitalnych Warszawy. Odnoszą się one do ważnych czynników rozwoju gospodarczego, szczególnie opartego na wiedzy.

Wśród dokumentów wyższego rzędu znaczenie dla wdrożenia Programu mają zapisy **Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020**, szczególnie w postaci celu „Zwiększanie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym”. Dzięki realizacji celu pośredniego „Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu” zwiększają się możliwości wdrożenia Programu w następujących obszarach (kierunkach działań):

- Rozwój MSP oraz wzrost ich innowacyjności i konkurencyjności;
- Wspieranie instytucji otoczenia biznesu;
- Rozwój nowoczesnych technologii z wykorzystaniem własnego potencjału B+R;
- Rozwój regionalnych sieci kooperacyjnych i przepływu nowoczesnych technologii;
- Budowa systemu innowacyjnego w regionie.

Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza (RSI) wskazuje natomiast bezpośrednio, że „największym atutem Mazowsza, w zakresie potencjału innowacyjnego jest Warszawa”, która „musi być głównym nerwem przepływu innowacji co najmniej w skali Europy Środkowej i

Wschodniej”³⁹. Pozwala to tym samym stwierdzić, że realizacja Programu stanowi odpowiedź na założenia RSI, wśród których wskazano m.in. na:

- Zwiększenie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności;
- Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw województwa mazowieckiego;
- Wzrost środków i efektywności finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie.

Wdrażanie Programu ma również oparcie w zapisach **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR)**, która orientuje cele wokół trzech podstawowych zagadnień: konkurencyjności (ważnymi elementami są tu innowacyjność oraz wykorzystanie potencjału endogenego), spójności oraz sprawności (m.in. poprzez budowanie współpracy między różnymi szczeblami samorządu oraz podmiotami prywatnymi). Jednym z podstawowych obszarów strategicznych wyzwań KSRR jest zwiększenie potencjału tworzenia, dyfuzji i absorpcji innowacji, będących polem zainteresowania Programu.

Należy również zwrócić uwagę na projekt **Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki na lata 2011-2020 „Dynamiczna Polska”**⁴⁰, w której wyróżniono cztery zasady horyzontalne przyswiecające realizacji Strategii:

- kreowanie wiedzy,
- partnerska współpraca,
- efektywna alokacja zasobów/ gospodarowanie w obiegu (ang. *closed loop*),
- zarządzanie strategiczne/ odpowiedzialne przywództwo.

Realizacja zaproponowanych w Strategii celów wpłynie na poprawę ogólnokrajowych warunków dla rozwoju innowacyjnej gospodarki. Mając na uwadze rolę Warszawy jako ośrodka gospodarczego i naukowego w Polsce, należy się spodziewać, że w znacznym stopniu jej realizacja będzie odczuwana w stolicy – zarówno poprzez kształtowanie uwarunkowań do rozwoju, jak wzmacnianie działań realizowanych w ramach Programu. Do celów tych należą:

1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki;
2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy;
3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców;
4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Na poziomie polityk unijnych szczególną rolę dla wdrażania Programu odgrywa **Strategia Europa 2020**, w tym jej zapisy dotyczące priorytetu „rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji”⁴¹. Wśród projektów przewodnich szczególne znaczenie mają:

³⁹ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza 2007-2015, Warszawa 2008, s. 64.

⁴⁰ Projekt z dnia 12.07.2011 r., wersja nr 0.9.

⁴¹ Strategia Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Komisja Europejska 2010, s. 5.

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy[...];
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej”⁴².

Rysunek 1 Główne obowiązujące dokumenty strategiczne powiązane z Programem

⁴² Strategia Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Komisja Europejska 2010, s. 5-6.

6. CELE I DZIAŁANIA

Strategicznym celem w zakresie wspierania rozwoju gospodarczego m.st. Warszawy jest:

Rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i badaniach naukowych⁴³.

Konkurencyjność przedsiębiorstw jest zdolnością do wygrywania konkurencji z innymi podmiotami, szczególnie na rynkach ponadlokalnych. Warszawa będąc głównym ośrodkiem gospodarczym w Polsce konkuruje nie tylko z innymi miastami w kraju, ale i za granicą, szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej. Dlatego też, konkurencyjność warszawskich firm w dużym stopniu należy postrzegać przez pryzmat umiejętności wygrywania konkurencji na rynkach zagranicznych. W dobie gospodarki opartej na wiedzy kluczowymi czynnikami rozwoju i osiągania pozycji konkurencyjnej jest efektywny transfer wiedzy i technologii oraz uczestnictwo w sieciach współpracy. Wzrost konkurencyjności warszawskich przedsiębiorstw wymaga również podejmowania działań na rzecz ogólnej poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Warszawa po roku 2020 powinna osiągnąć rangę najważniejszego miasta Europy Środkowo-Wschodniej – wielkiego, konkurencyjnego, dostępnego ośrodka miejskiego, bazującego na dobrze wykształconym i wyspecjalizowanym kapitale ludzkim⁴⁴.

Cel strategiczny jest realizowany przez cele operacyjne, w ramach których wyznaczono działania. Zarówno cele, jak i działania wzajemnie się uzupełniają, a miejscami zazębiają, wzmacniając tym samym swoje oddziaływanie na gospodarkę Warszawy i całego obszaru metropolitalnego. Na poziomie działań zostały również zidentyfikowane pola wzajemnego oddziaływania z innymi dokumentami strategicznymi m.st. Warszawy, w tym w szczególności ze Strategią Społeczną Warszawy wraz z dokumentami operacyjnymi.

Układ celów i działań prezentuje poniższych schemat:

⁴³ Cel ten jest 4. celem strategicznym Strategii rozwoju Warszawy, dla którego Program stanowi rozwinięcie. Tym samym cel strategiczny Programu otrzymuje to samo brzmienie.

⁴⁴ Takie założenie zostało przyjęte w KPZK.

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY I BADANIACH NAUKOWYCH

Wzrost znaczenia sektora
badawczo-rozwojowego w
gospodarce

Rozwój infrastruktury
badawczo-rozwojowej

Rozwój infrastruktury
transferu wiedzy i
technologii

Wzrost dostępności
instrumentów wsparcia
działań innowacyjnych

Rozwój sieci współpracy i
zagranicznych powiązań
gospodarki

Rozwój powiązań
kooperacyjnych w
biznesie

Wzrost
internacjonalizacji
przedsiębiorstw i sektora
badawczo-rozwojowego

Poprawa warunków
prowadzenia działalności
gospodarczej

Poprawa kosztowych
warunków prowadzenia
biznesu

Wzrost dostępności i
jakości usług dla biznesu

Poprawa dostępności
kadr odpowiadających na
potrzeby rynku pracy

Kreowanie postaw
przedsiębiorczych i
kreatywnych

Poprawa stanu wiedzy na
temat sektora
przedsiębiorczości

CEL 1. WZROST ZNACZENIA SEKTORA BADAWCZO-ROZWOJOWEGO W GOSPODARCE

Ograniczony transfer wiedzy ze sfery nauki, czy też sfery badawczo-rozwojowej do biznesu jest zdiagnozowaną barierą rozwoju gospodarki Polski, w tym również samej Warszawy. Dlatego też, koniecznym jest ukierunkowanie działań na stworzenie przyjaznego środowiska do powstawania a następnie wdrażania innowacji.

Rozwój innowacyjnej gospodarki Warszawy jest zadaniem złożonym, wymagającym kompleksowych działań podejmowanych przez różnych aktorów. Wśród nich kluczową rolę odgrywa sfera nauki, biznes oraz władze lokalne. Te ostatnie w myśl koncepcji „złotego trójkąta” mogą promować współpracę między pozostałymi podmiotami. Podejście to jest ogólnie przyjętym sposobem działania w kształtowaniu innowacyjnych gospodarek miast, czego wyrazem jest m.in. deklaracja Unii Metropolii Polskich odnośnie roli metropolii jako regionów innowacji i wiedzy⁴⁵.

Naprzeciw wyzwaniom nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy wychodzi wypracowana przez m.st. Warszawa w latach 2008-2009 koncepcja Warszawskiej Przestrzeni Technologicznej (WPT). Przyjęty model polaryzacyjno-dyfuzyjny⁴⁶ pozwala wykorzystać istniejący w Warszawie potencjał. Poprzez koncentrację działań na rozproszonych biegunach technologicznych (skupiających potencjał naukowy i badawczo-rozwojowy miasta) oraz na rozwijaniu szerokiego wachlarza instrumentów wspierania transferu technologii i budowania przewagi konkurencyjnej warszawska gospodarka będzie dynamicznie się rozwijać.

Cel 1 jest rozwinięciem koncepcji WPT z położeniem nacisku na jak najlepszą wzajemną koordynację podejmowanych inicjatyw, która zapewni efektywność i synergię działań. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe dzięki działaniom skoncentrowanym na kilku wybranych na podstawie diagnozy dziedzinach. Na podstawie analizy sektora badawczo-rozwojowego w 2007 roku, Warszawskie Konsorcjum Naukowe (WKN) określiło 5 dziedzin priorytetowych: ICT, biotechnologia, nanotechnologia, optoelektronika, energetyka. Dodatkowo, z uwagi na rangę sektora kultury i pozycję Warszawy nie tylko w kraju, ale również na arenie międzynarodowej, jako obszar kluczowy, sprzyjający rozwojowi innowacyjnej gospodarki przyjmujemy sektor kreatywny. Kreatywność kładąc nacisk na nowe idee, jakość i różnorodność produktów pobudza inne sektory gospodarki, tym samym stanowi kluczowy komponent innowacyjności⁴⁷.

⁴⁵ Rozwijamy kapitał intelektualny Polski. Deklaracja Prezydentów Miast Unii Metropolii Polskich w sprawie roli metropolii jako regionów innowacji i wiedzy, Wrocław, 7 kwietnia 2009 roku

⁴⁶ Model ten przyjęty został oficjalnie w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego (Rada Ministrów, lipiec 2010r.)

⁴⁷ por. Mackiewicz M., Michorowska B., Śliwka A., 2009, Analiza potrzeb i rozwoju przemysłów kreatywnych. Raport końcowy, Raport wykonany na zlecenie Ministerstwa Gospodarki.

Działanie 1.1. Rozwój infrastruktury badawczej

Powstawanie innowacji wymaga odpowiedniego środowiska, w tym odpowiedniej infrastruktury, pozwalającej na prowadzenie specjalistycznych badań. Z uwagi na koncentrację kilku czynników najlepszy potencjał do rozwoju tego typu infrastruktury mają ośrodki metropolitarne. Warszawa jako największy ośrodek naukowo-badawczy w kraju ma największy potencjał w zakresie transferu technologii.

Dynamika rozwoju wiedzy i powstawania nowych technologii, innowacji wymusza jednak ciągle unowocześnianie i rozwój infrastruktury. Koniecznym jest dbanie o dostosowanie jej do potrzeb generowanych przez sektor przedsiębiorczości. Podnoszenie jakości oraz rozwijanie nowych i obiecujących kierunków badań w zakresie nauk ścisłych i technicznych pozwala wyjść naprzeciw dynamicznie rozwijającej się gospodarce.

Instytucje naukowo-badawcze mogą budować potencjał w tym zakresie przy wykorzystaniu środków zewnętrznych. Coraz większą rolę powinny jednak odgrywać przedsięwzięcia realizowane wspólnie z przedsiębiorstwami. Udział sektora biznesu w działalności badawczo-rozwojowej wciąż jest zbyt mały w porównaniu do gospodarek wysoko rozwiniętych. Dlatego też, podejmowane działania na rzecz rozwoju infrastruktury powinny uwzględniać tworzenie i prowadzenie wspólnych laboratoriów, a także realizowanie wspólnych badań.

Nazwa działania	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY BADAWCZEJ
Typy projektów/Interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój i modernizacja bazy badawczo-rozwojowej, ▪ zakup i modernizacja sprzętu/aparatury, ▪ bazy danych i systemy wymiany informacji.
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytuty badawcze ▪ uczelnie wyższe ▪ przedsiębiorstwa ▪ Urząd m.st. Warszawy (Biuro Funduszy Europejskich - BFE)
Grupy docelowe	Instytuty badawcze, uczelnie wyższe, przedsiębiorstwa
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet UE ▪ budżet instytutów badawczych ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet przedsiębiorstw
Komplementarność z innymi działaniami Programu	<p>1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii 1.3. Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych 3.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych 3.5. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości</p>
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 2.3 Rozwój nowoczesnych technologii z wykorzystaniem własnego potencjału B+R - 2.4 Rozwój regionalnych sieci kooperacyjnych i przepływu nowoczesnych technologii ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - 2.a. Rozwój form współpracy w relacjach biznes – nauka – otoczenie, które gwarantują wymierne efekty dla biznesu - 2.c. Wzrost liczby ośrodków badawczo-rozwojowych zakładanych przez inwestorów zagranicznych - 2.d. Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki przyczynią się do wyznaczenia obszarów współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - 1.1. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Obszar priorytetowy Inteligentny Rozwój – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji - Inicjatywa przewodnia Unia innowacji
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba spotkań stałego zespołu roboczego ds. innowacji
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba rekordów w bazie danych o infrastrukturze badawczo-rozwojowej ▪ Liczba jednostek badawczo-rozwojowych

Działanie 1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii

Transfer wiedzy, którego wynikiem jest rozwój innowacyjnej gospodarki, jest efektem współpracy sfer nauki i przedsiębiorczości. Jest on jednym z najtrudniejszych zadań w zakresie rozwoju lokalnej gospodarki opartej na wiedzy. Z jednej strony koniecznym jest rozpoznanie potrzeb przedsiębiorców, a z drugiej możliwości warszawskiej sfery nauki. Połączenie tych dwóch światów wymaga wzmocnienia oddziaływania istniejących inicjatyw z zakresu transferu wiedzy, a także tworzenia nowych. Wobec licznych aktorów działających w tym obszarze koniecznym jest podejmowanie inicjatyw na rzecz koordynacji infrastruktury wsparcia transferu technologii, a także poszukiwania nisz działalności. Wypracowanie rozwiązań systemowych, zapewniających trwały rozwój sieci współpracy biznesu z nauką wymaga prowadzenia odpowiednich działań informacyjno-promocyjnych.

Nazwa działania	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TRANSFERU WIEDZY I TECHNOLOGII
Typy projektów/interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa i modernizacja infrastruktury transferu technologii, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - centra zaawansowanych usług - ośrodki transferu technologii - parki/strefy technologiczne ▪ bazy danych i systemy wymiany informacji ▪ działania informacyjne ▪ działania promocyjne
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytuty badawcze ▪ wyższe uczelnie ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ przedsiębiorstwa ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, Biuro Promocji Miasta - BPM, Centrum Komunikacji Społecznej - CKS)
Grupy docelowe	Przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, naukowcy
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet instytutów badawczych ▪ budżet instytucji otoczenia biznesu ▪ budżet UE
Komplementarność z innymi działaniami Programu	1.1. Rozwój infrastruktury badawczej 1.3. Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych 1.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych 3.4. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - 1.3. Zintensyfikowanie współpracy różnych środowisk ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 2.3. Rozwój nowoczesnych technologii z wykorzystaniem własnego potencjału B+R - 2.4. Rozwój regionalnych sieci kooperacyjnych i przepływu nowoczesnych technologii - 2.5. Budowa systemu innowacyjnego w regionie ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - 2.a. Rozwój form współpracy w relacjach biznes – nauka – otoczenie, które gwarantują wymierne efekty dla biznesu - 2.d. Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki przyczynią się do wyznaczenia obszarów współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem - 3.a. Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - 1.1. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych - 1.3.3. Zwiększenie możliwości wprowadzania rozwiązań innowacyjnych przez przedsiębiorstwa i instytucje regionalne ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Obszar priorytetowy Inteligentny Rozwój – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji - Inicjatywa przewodnia Unia innowacji
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba ofert współpracy instytutów badawczych i przedsiębiorstw w bazie danych ▪ Powierzchnia inkubacyjna dla firm technologicznych
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba instytutów badawczych i jednostek naukowych uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba ośrodków transferu technologii

Działanie 1.3. Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych

Prowadzenie działalności innowacyjnej często jest działaniem w trudnych i słabo rozpoznanych obszarach, a co za tym idzie jest obarczone ryzykiem. Wynikiem tego jest ograniczony dostęp do usług dostosowanych do potrzeb podmiotów prowadzących taką działalność. Również w Warszawie, mimo że jest głównym ośrodkiem gospodarczym i naukowo-badawczym w kraju, występuje ograniczony dostęp do instrumentów ukierunkowanych na wsparcie innowacyjnych firm. Z oferowanych na jej terenie instrumentów korzystają nie tylko firmy zlokalizowane w obszarze metropolitalnym, ale także w regionie czy kraju.

Rozwój wachlarza oferowanych instrumentów musi obejmować zarówno wymiar ilościowy, jak i jakościowy. W świetle zdiagnozowanych potrzeb wsparcie powinno koncentrować się na usługach doradczo-szkoleniowych i finansowych. Warszawski system wsparcia powinny tworzyć instytucje posiadające własną specyfikę oferowanych usług, ale jednocześnie wzajemnie się dopełniających. Warunkiem efektywnego funkcjonowania systemu jest stała współpraca między tworzącymi go podmiotami, pozwalająca na rozwój instrumentów odpowiadających na potrzeby gospodarki.

Nazwa działania	WZROST DOSTĘPNOŚCI INSTRUMENTÓW WSPARCIA DZIAŁAŃ INNOWACYJNYCH
Typy projektów/interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ usługi informacyjne ▪ usługi doradcze ▪ usługi szkoleniowe ▪ działania informacyjne ▪ instrumenty finansowe: <ul style="list-style-type: none"> - dotacje na założenie działalności gospodarczej - fundusze poręczeniowe i pożyczkowe - fundusze kapitału zaangażowanego - fundusze venture capital
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyższe uczelnie ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE), ▪ Urząd Pracy m.st. Warszawy
Grupy docelowe	przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, naukowcy, osoby zamierzające założyć własną działalność gospodarczą bazującą na innowacjach
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet UE ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet instytucji otoczenia biznesu
Komplementarność z innymi działaniami Programu	<p>1.1. Rozwój infrastruktury badawczej 1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii 1.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych 2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie 2.2. Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego 3.1. Poprawa kosztowych warunków prowadzenia biznesu 3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu 3.4. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości</p>
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 2.1 Rozwój MSP oraz wzrost innowacyjności i konkurencyjności - 2.2 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu - 2.3 Rozwój nowoczesnych technologii z wykorzystaniem własnego potencjału B+R ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - 2.d. Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki przyczynią się do wyznaczenia obszarów współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem - 3.a. Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej - 3.c. Wspieranie firm z Mazowsza w realizacji projektów, których celem jest poprawa konkurencyjności poprzez stosowanie innowacyjnych rozwiązań - 3.d. Wzrost środków na innowacyjne projekty małych i średnich firm ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - 1.3.4. Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Obszar priorytetowy Inteligentny Rozwój – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji - Inicjatywa przewodnia Unia innowacji
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba firm/osób korzystających ze wsparcia finansowego na usługi i procedury związane z innowacyjnymi produktami dostarczanego w ramach realizowanych projektów
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba funduszy kapitału zaangażowanego ▪ Liczba firm/osób korzystających ze wsparcia informacyjno-doradczego w zakresie innowacyjności oferowanego przez Urząd m.st. Warszawy

CEL 2. ROZWÓJ SIECI WSPÓŁPRACY I ZAGRANICZNYCH POWIĄZAŃ GOSPODARKI WARSZAWY

Rozwój firm w dobie globalizacji i gospodarki opartej na wiedzy wymaga umiejętności nawiązywanie kontaktów gospodarczych i efektywnej promocji na rynku krajowym, ale przede wszystkim na zagranicznym. Zidentyfikowany niski poziom kooperacji i internacjonalizacji jest pośrednio wynikiem koncentracji firm na zdobywaniu głównie rynku krajowego, który z uwagi na swoje ograniczenia nie daje szans na dostateczny rozwój firmom z sektora innowacji i kreatywności. Nawiązanie relacji kooperacyjnych i/lub wyjście na rynki międzynarodowe jest nie tylko kolejnym etapem rozwoju tych firm, ale często warunkiem ich skutecznego rozwoju. Tylko firmy zdolne do konkurencji na rynku międzynarodowym mają szanse na osiągnięcie przewag konkurencyjnych w obecnych uwarunkowaniach makroekonomicznych.

Działania w obrębie tego celu adresowane są do przedsiębiorstw funkcjonujących na lokalnym rynku, które z uwagi na swój potencjał podejmują lub mogą podejmować konkurencję na rynkach międzynarodowych. Działania te również prowadzą do zwiększenia ilości powiązań firm funkcjonujących na rynku z otoczeniem gospodarczym stolicy. Dotyczy to zwłaszcza powiązań kooperacyjnych pomiędzy małymi i średnimi przedsiębiorstwami z najbardziej innowacyjnymi firmami krajowymi i zagranicznymi. Te ostatnie są najczęściej największym nośnikiem procesów innowacji, a z kolei firmy małe i średnie mają największą zdolność do ich wdrażania.

Działania w obrębie tego celu mają również podnieść potencjał innowacyjny firm poprzez zwiększenie ich udziału w międzynarodowych programach badawczych. Celem współdziałania w tym zakresie jest nie tylko zwiększanie wiedzy na temat możliwości podejmowania współpracy, ale również podjęcie starań w celu zlokalizowania kluczowych programów badawczych w ramach Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii w obszarze metropolitarnym Warszawy.

Działanie 2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie

Udział w sieciach współpracy pozwala na efektywne podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności uczestniczących w nich podmiotów. Szczególne znaczenie mają sieci współpracy grupujące małe i średnie przedsiębiorstwa oraz firmy duże o szczególnym znaczeniu na rynku transferu innowacji. Silne sieci współpracy funkcjonujące na rynkach lokalnych i ponadlokalnych, często w formie klastrów lub grup producenckich, umożliwiają samorządowi lokalnemu m.in. lepszą promocję gospodarczą miasta. Działania promocyjne w tym zakresie opierają się na wspieraniu tych powiązań kooperacyjnych, które koncentrują się wokół obszarów określonych przez Warszawskie Konsorcjum Naukowe jako dziedziny o największym potencjale rozwoju z uwagi na endogeniczne uwarunkowania rozwojowe Warszawy. Powiązania kooperacyjne w różnym układzie są również determinantą rozwoju sektora kreatywnego. Mając na uwadze obecny stan rozwoju tego sektora w Warszawie, wspieranie rozwoju przemysłu kreatywnego polega na odchodzeniu od wspierania (sponsoringu) pojedynczych projektów i przedsięwzięć a koncentrowaniu się na partnerstwie i sieciowaniu z aktywnym udziałem lokalnych i regionalnych władz samorządowych.

Budowanie sieci powiązań kooperacyjnych wpływa pozytywnie nie tylko na wzajemne relacje przedsiębiorstw i innych podmiotów zaangażowanych, ale również buduje ważny segment gospodarki jakim jest tzw. „przemysł spotkań” – sektor MICE (ang. *Meetings-incentives-conferences-events*). Działanie to więc będzie się również przekładało na realizację celów strategii rozwoju turystyki Warszawy.

W ramach działania przewiduje się promowanie oraz wspieranie powstawania i rozwoju powiązań kooperacyjnych w Warszawie.

Nazwa działania	ROZWÓJ POWIĄZAŃ KOOPERACYJNYCH W BIZNESIE
Typy projektów/interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie i rozwój powiązań kooperacyjnych (inicjatywy klastrowe, grupy producenckie) ▪ platformy internetowe ▪ wydarzenia targowo-wystawiennicze ▪ seminaria ▪ spotkania biznesowe ▪ działania promocyjne (głównie promocja dobrych praktyk)
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, BPM) ▪ formalne i nieformalne powiązania kooperacyjne, w tym klastry i inicjatywy klastrowe
Grupy docelowe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedsiębiorstwa, głównie w fazie rozwoju ▪ instytuty badawcze
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet UE ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet instytucji otoczenia biznesu
Komplementarność z innymi działaniami Programu	<p>1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii 1.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych 2.2. Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego 3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu 3.4. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości</p>
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - 1.3. Zintensyfikowanie współpracy różnych środowisk ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 2.4 Rozwój regionalnych sieci kooperacyjnych i przepływu nowoczesnych technologii ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - 1.a. Rozwój form współpracy w relacjach biznes – nauka – otoczenie, które gwarantują wymierne efekty dla biznesu - 1.b. Wzrost aktywności małych i średnich podmiotów gospodarczych w sieciach kooperacji z najbardziej innowacyjnymi firmami krajowymi i zagranicznymi - 1.c. Pobudzenie powstawania i rozwoju gron przedsiębiorczości (klastrów) i innych struktur sieciowych (w tym grup producenckich) - 1.d. Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki przyczynią się do wyznaczenia obszarów współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - 1.1. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych - 1.3.7. Współpraca międzynarodowa ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Brak bezpośrednich powiązań
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba zorganizowanych wydarzeń ukierunkowanych na budowanie relacji kooperacyjnych ▪ Liczba działań informacyjno-promocyjnych promujących powiązania kooperacyjne w metropolii warszawskiej
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba klastrów, inicjatyw klastrowych i innych powiązań kooperacyjnych

Działanie 2.2. Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego

Zwiększenie powiązań gospodarki Warszawy z zagranicą wobec przymusu konkurencji na rynkach globalnych jest ważnym czynnikiem rozwoju gospodarki miasta. Ograniczenia, zwłaszcza finansowo-organizacyjne utrudniają dostęp do rynków międzynarodowych małym i średnim firmom. Internacjonalizacja przejawiać się będzie m.in. handlem zagranicznym, szczególnie eksportem, czy współpracą naukowo-badawczą.

Jedną ze ścieżek wychodzenia na rynek międzynarodowy jest udział we wspólnych projektach międzynarodowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym w szczególności w projektach badawczych w ramach programów ramowych i inicjatywach podejmowanych w ramach programów wspólnotowych. Ten kierunek działań jest wspólny dla sektora przedsiębiorstw oraz badań i rozwoju technologicznego.

Podniesienie aktywności firm i jednostek badawczo-rozwojowych na rynkach zagranicznych jest również związane z lokowaniem poza granicami kraju przedstawicielstw i filii.

Zwiększenie udziału firm w procesie internacjonalizacji oznacza również możliwość kształtowania skutecznego marketingu miasta jako przestrzeni zdolnej do budowania potencjału gospodarczego w oparciu o aktywny udział firm i jednostek badawczo-rozwojowych w procesie transferu technologii.

Nazwa działania	WZROST INTERNACJONALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW I SEKTORA BADAWCZO-ROZWOJOWEGO
Typy projektów/interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ usługi informacyjne ▪ usługi doradcze ▪ bazy danych i systemy wymiany informacji ▪ seminaria ▪ spotkania biznesowe ▪ wydarzenia targowo-wystawiennicze ▪ misje gospodarcze ▪ działania informacyjne ▪ działania promocyjne
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE)
Grupy docelowe	Przedsiębiorstwa, instytuty badawcze
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet UE ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet instytucji otoczenia biznesu ▪ budżet uczelni wyższych ▪ budżet przedsiębiorstw
Komplementarność z innymi działaniami Programu	<p>1.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych 2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie 3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu 3.4. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości</p>
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - 1.3. Zintensyfikowanie współpracy różnych środowisk ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 2.1 Rozwój MSP oraz wzrost innowacyjności i konkurencyjności - 5.2. Poprawa i promocja atrakcyjności inwestycyjnej w regionie ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - 2.a. Wzrost aktywności przedsiębiorstw Mazowsza na arenie międzynarodowej - 2.d. Wzrost liczby międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych - 2.e. Efektywny marketing Mazowsza jako regionu innowacyjnego ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - 1.1. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych - 1.3.7. Współpraca międzynarodowa ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Inicjatywa przewodnia Polityka przemysłowa w erze globalizacji
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba zorganizowanych przez m.st. Warszawa wydarzeń ukierunkowanych na promocję eksportu ▪ Udzielone przez m.st. Warszawa informacje o rynkach zagranicznych
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach

CEL 3. POPRAWA WARUNKÓW PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Celem działania polityki miasta jest poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Warszawy. Poza rozwojem instrumentów wsparcia dedykowanych innowacyjności i kreatywności oraz sieci współpracy, ważnym obszarem interwencji jest przewycięzanie ogólnych barier rozwoju przedsiębiorczości. Stanowią one przeszkodę w rozwoju zarówno dla firm innowacyjnych i kreatywnych, jak przedsiębiorstw o charakterze tradycyjnym. Wśród nich znajdują się wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej, na które wpływają nie tylko uwarunkowania ogólnopolskie, ale i specyfika Warszawy. Ponadto, jest to brak odpowiednio wykwalifikowanych kadr, jak również kwestia dostępności usług informacyjnych i doradczych. Kształtowanie odpowiedniej polityki wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności wymaga odpowiedniej wiedzy na temat zachodzących procesów, sytuacji na rynku, w tym potrzeb środowiska biznesowego.

Działanie 3.1. Poprawa kosztowych warunków prowadzenia biznesu

Jedną z najczęściej wskazywanych barier rozwoju warszawskich firm są koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Miasto posiada wpływ na kształtowanie polityki podatkowej poprzez stosowanie ulg od podatków i opłat lokalnych dla wybranych typów prowadzenia działalności gospodarczej. Dobór tych instrumentów musi być każdorazowo poddany oddzielnej procedurze w zakresie schematu pomocy publicznej. Przejrzyste i aktywne kształtowanie polityki podatkowej i lokalowej m.st. Warszawy pozwala na wsparcie rozwoju najbardziej pożądanych, z punktu widzenia rozwoju miasta, sektorów gospodarki.

Miasto pośrednio ma również wpływ na możliwość stosowania ulg od podatku dochodowego od przedsiębiorstw (CIT) w przypadku lokowania na terenie miasta przedsięwzięć inwestycyjnych w ramach specjalnych stref ekonomicznych.

Obszarem, który jest aktywnie wykorzystywany w polityce miasta jest odpowiednie prowadzenie polityki lokalowej w oparciu o plany gospodarowania zasobami lokalowymi. Plany mają na celu uporządkowanie polityki lokalowej i wprowadzenia preferencji w stawkach najmu lokali dla firm istotnych z punktu widzenia kształtowania funkcji dzielnic. Ważnym elementem tak zdefiniowanej polityki lokalowej jest koncentracja na branżach działalności, które z uwagi na endogeniczny potencjał mogą mieć pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy w skali całego miasta. Należy jednak zauważyć, że skuteczność tego instrumentu jest uzależniona od skali posiadanego przez dzielnice zasobu lokalowego.

Nazwa działania	POPRAWA KOSZTOWYCH WARUNKÓW PROWADZENIA BIZNESU
Typy projektów/interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ulgi od podatków i opłat lokalnych ▪ lokowanie projektów inwestycyjnych w ramach specjalnych stref ekonomicznych ▪ preferencje w najmie lokali użytkowych ▪ działania informacyjne
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, Biuro Polityki Lokalowej - BPL, Biuro Podatków i Egzekucji - BPIE, dzielnice m.st. Warszawy)
Grupy docelowe	Przedsiębiorstwa, osoby zakładające działalność gospodarczą
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet UE
Komplementarność z innymi działaniami Programu	1.3. Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 5.2. Poprawa i promocja atrakcyjności inwestycyjnej w regionie ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Udział użytkowych lokali komunalnych skierowanych do wybranych branż w ogóle lokali komunalnych przeznaczony pod działalność gospodarczą
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Wartość zwolnień od podatków i opłat lokalnych ▪ Inwestycje w ramach specjalnych stref ekonomicznych

Działanie 3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu

Prowadzenie działalności gospodarczej zwłaszcza na tak złożonych rynkach jak metropolie wymaga sprawnego wsparcia, niezależnie od branży. Instytucje otoczenia biznesu oferują wiele często wyspecjalizowanych usług dla firm. Działania na rzecz wzrostu dostępności i jakości usług dla biznesu zmierzają do dostosowania zakresu i jakości tych usług do bieżącego popytu na rynku metropolitalnym. Uporządkowanie rynku usług informacyjno-doradczych oraz uzupełnienie oferty przełoży się na wzrost konkurencyjności warszawskich przedsiębiorstw, a tym samym na rozwój gospodarczy Warszawy. Ważnym działaniem w tym zakresie będzie wzmocnienie sektora IOB, szczególnie poprzez wzmocnienie systemu przepływu informacji o zasobach i ofercie.

Nazwa działania	WZROST DOSTĘPNOŚCI I JAKOŚCI USŁUG DLA BIZNESU
Typy projektów/Interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzmocnienie instrumentów otoczenia biznesu (doradczych, informacyjnych, edukacyjnych, finansowych) ▪ działania ewaluacyjne ▪ cykliczne spotkania ▪ seminaria ▪ działania informacyjne ▪ działania promocyjne ▪ bazy danych i systemy wymiany informacji
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE)
Grupy docelowe	Przedsiębiorstwa, osoby zakładające działalność gospodarczą, instytucje otoczenia biznesu
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet UE ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet instytucji otoczenia biznesu
Komplementarność z innymi działaniami Programu	3.4. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 2.2 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - Brak bezpośrednich powiązań ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - 1.3.4. Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Inicjatywa przewodnia Polityka przemysłowa w erze globalizacji
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba usług informacyjno-doradczych wykonanych przez m.st. Warszawa ▪ Liczba spotkań z przedstawicielami instytucji otoczenia biznesu
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba instytucji otoczenia biznesu uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba instytucji otoczenia biznesu prezentujących oferty w miejskiej bazie danych

Działanie 3.3. Poprawa dostępności kadr odpowiadających na potrzeby rynku pracy

Kluczowym czynnikiem powodzenia w zakresie rozwoju gospodarczego na terenach metropolitarnych jest dostęp do wysokiej jakości kapitału ludzkiego. Szczególnie jest to ważne wobec rozwoju gospodarki opartej na wiedzy oraz występujących trendów demograficznych.

Działanie ma na celu wzmocnić lokalny rynek pracy w obszarach, gdzie zdiagnozowano luki w zakresie kompetencji. Realizowane projekty i programy mają dostosować zasoby ludzkie do bieżących, jak i prognozowanych zmian na rynku metropolii warszawskiej.

Działania będą koncentrowały się wokół dwóch obszarów: systemu kształcenia zawodowego (zarówno na poziomie średnim, jak i wyższym) oraz mobilności zawodowej.

Nazwa działania	POPRAWA DOSTĘPNOŚCI KADR ODPOWIADAJĄCYCH NA POTRZEBY RYNKU PRACY
Typy projektów/interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ specjalne programy kształcenia ▪ usługi doradcze (w tym doradztwo zawodowe) ▪ działania ewaluacyjne ▪ działania informacyjne ▪ działania promocyjne
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, Biuro Edukacji - BE) ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ placówki oświatowe ▪ uczelnie wyższe ▪ Urząd Pracy m.st. Warszawy
Grupy docelowe	młodzież ucząca się, studenci, przedsiębiorstwa
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet UE ▪ budżet placówek oświatowych ▪ budżet uczelni wyższych ▪ budżet Urzędu Pracy m.st. Warszawy
Komplementarność z innymi działaniami Programu	1.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - 2.1. Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego Warszawy jako czynnika decydującego o szansach rozwoju - 3.3. Poprawa współpracy z przedsiębiorcami ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - 2.2. Dbałość o systematyczne podnoszenie poziomu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem nauczania języków obcych, matematyki i przedmiotów ścisłych - 3.2. Stworzenie szerokiej oferty edukacyjnej warszawskich szkół zawodowych - 3.3. Uruchomienie akcji informacyjnych i promocyjnych szkolnictwa zawodowego - 3.4. Unowocześnienie kształcenia zawodowego - 3.5. Nawiązanie współpracy z pracodawcami - 3.8. Rozwijanie doradztwa zawodowego w szkołach
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 1.2 Wzrost poziomu wykształcenia i poprawa jakości kadr - 1.3 Wzrost zatrudnienia w regionie i przeciwdziałanie bezrobociu ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - 1.3.1. Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Inicjatywa przewodnia Młodzież w drodze - Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba uczniów uczestniczących w projektach i inicjtywach ▪ Liczba uczniów korzystających z doradztwa zawodowego ▪ Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach dodatkowych z przedmiotów ścisłych

Działanie 3.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych

Warunkiem rozwoju gospodarki opartej na wiedzy jest zapewnienie wysokiej jakości kapitału ludzkiego. Poza odpowiednimi kwalifikacjami szczególną rolę odgrywają tu postawy, czy też zdolności do kreatywnego myślenia i przedsiębiorczego działania. Kształtowanie kapitału ludzkiego cechującego się wielowymiarową aktywnością wymaga działań realizowanych w długim horyzoncie czasu. Powinny one obejmować różne grupy wiekowe, zarówno dorosłych, jak i dzieci i młodzież. Podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej, oferowanie szerokiego zakresu zajęć pozalekcyjnych, ale także inicjowanie wydarzeń promujących naukę i przedsiębiorczość są zadaniami, które pozwolą na podniesienie jakości czynnika generującego innowacje i rozwój przedsiębiorczości – zasobów ludzkich. Posiadane przez Warszawę w tym zakresie doświadczenia powinny zostać wykorzystane do podjęcia bardziej efektywnych, realizowanych w szerokich partnerstwach działań.

Nazwa działania	KREOWANIE POSTAW PRZEDSIĘBIORCZYCH I KREATYWNYCH
Typy projektów/interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ programy edukacyjne ▪ zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne ▪ warsztaty ▪ seminaria ▪ gry strategiczne ▪ nagrody i stypendia ▪ usługi informacyjne ▪ usługi doradcze ▪ biuletyn informacyjny
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, BE) ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ placówki oświatowe ▪ Centrum Myśli Jana Pawła II ▪ Centrum Nauki Kopernik ▪ uczelnie wyższe ▪ Urząd Pracy m.st. Warszawy
Grupy docelowe	Dzieci i młodzież ucząca się, studenci, przedsiębiorstwa
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet UE ▪ budżet Centrum Myśli Jana Pawła II ▪ budżet Centrum Nauki Kopernik ▪ budżet instytucji otoczenia biznesu ▪ budżet placówek oświatowych ▪ budżet uczelni wyższych ▪ budżet Urzędu Pracy m.st. Warszawy
Komplementarność z innymi działaniami Programu	<p>1.1. Rozwój infrastruktury badawczej 1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii 2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie 2.2. Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego 3.3. Poprawa dostępności kadr odpowiadających na potrzeby rynku pracy</p>
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - 2.1. Podniesienie jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego Warszawy jako czynnika decydującego o szansach rozwoju ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - 2.1 Rozwój MSP oraz wzrost innowacyjności i konkurencyjności - 2.5. Budowa systemu innowacyjnego w regionie ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - 4.a. Skuteczna promocja postaw przedsiębiorczych związanych z innowacyjnością - 4.c. Wspieranie inicjatyw promujących: sukcesy we współpracy procesach innowacyjnych, sukcesy firm i instytucji Mazowsza w efektywnym wykorzystaniu instrumentów wspierania innowacji ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - Obszar priorytetowy Inteligentny Rozwój – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji - Obszar priorytetowy Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - Inicjatywa przewodnia Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba artykułów m.st. Warszawa prezentujących dobre praktyki z zakresu przedsiębiorczości, innowacyjności i kreatywności
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu przedsiębiorczości i kreatywności

Działanie 3.5. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości

Wiedza jest motorem napędowym współczesnej gospodarki, a także warunkiem sprawności i efektywności działań podejmowanych przez samorząd miejski i inne podmioty na rzecz rozwoju. Dlatego też, koniecznym jest prowadzenie działań mających na celu zapewnienie stałego przepływu informacji pomiędzy władzami lokalnymi, sferą biznesu i sferą naukowo-badawczą, a także zapewnienie dostępu do wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości wszystkim zainteresowanym podmiotom. Wymaga to nie tylko ustanowienia sprawnych kanałów komunikacji, ale także systematycznego prowadzenia badań i analiz, w tym monitorowania zjawisk związanych z przedsiębiorczością.

Nazwa działania	POPRAWA STANU WIEDZY NA TEMAT SEKTORA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
Typy projektów/Interwencji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ badania i analizy ▪ działania ewaluacyjne ▪ działania informacyjne ▪ system monitorowania
Podmioty odpowiedzialne za realizację	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, CKS)
Grupy docelowe	Instytucje otoczenia biznesu, instytuty badawcze i uczelnie.
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ budżet m.st. Warszawy ▪ budżet UE
Komplementarność z innymi działaniami Programu	1.1. Rozwój infrastruktury badawczej 1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii 2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie 3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu 3.4. Poprawa dostępności kadr odpowiadających na potrzeby rynku pracy
Komplementarność z innymi dokumentami m.st. Warszawy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Społeczna Strategia Warszawy <ul style="list-style-type: none"> - 3.1. Pogłębienie wiedzy o potrzebach, problemach i zasobach społecznych ▪ Polityka edukacyjna miasta stołecznego Warszawy w latach 2008-2012 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Komplementarność z dokumentami wyższego rzędu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego <ul style="list-style-type: none"> - Brak bezpośrednich powiązań ▪ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza <ul style="list-style-type: none"> - 1.d. Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki przyczynią się do wyznaczenia obszarów współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem ▪ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego <ul style="list-style-type: none"> - brak powiązań ▪ Europa 2020 <ul style="list-style-type: none"> - brak bezpośrednich powiązań
Wskaźniki produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba spotkań m.st. Warszawa z przedstawicielami biznesu ▪ Liczba spotkań m.st. Warszawa z przedstawicielami sektora badawczo-rozwojowego ▪ Liczba wydawnictw informacyjnych z zakresu sektorów przedsiębiorczości i/lub badawczo-rozwojowego ▪ Liczba wykonanych ekspertyz
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób objętych działaniami informacyjnymi

7. WDRAŻANIE PROGRAMU

Kluczowe zasady wdrażania Programu

Realizacji Programu przyświeca **zasada komplementarności** podejmowanych działań w stosunku do instrumentów i mechanizmów wspierania gospodarki opartej na wiedzy dostępnych na rynku warszawskim. Kluczową kwestią dla skutecznego i efektywnego wdrażania Programu jest **partnerstwo**, włączające różne podmioty aktywne w mieście w realizację zamierzeń. Wdrażanie Programu będzie w znacznej mierze bazowało na **zewnętrznych źródłach finansowania**.

Organizacyjne ramy wdrażania Programu

Za realizację Programu odpowiedzialny jest Komitet Sterujący, który zostanie powołany zarządzeniem Prezydenta m.st. Warszawy. W jego skład wejdą dyrektorzy reprezentujący biura realizujące zadania będące częścią Programu.

Koordinację działań w skali miasta (realizowane przez m.st. Warszawa oraz jego partnerów) zapewniają spotkania w ramach Zespołu ds. małych i średnich przedsiębiorstw (powołanego zarządzeniem nr 1688/2008 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 5 czerwca 2008 r. z późniejszymi zmianami) oraz Rady ds. Polityki Innowacji przy Prezydencie m.st. Warszawy (powołanej zarządzeniem nr 4487/2010 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 15 kwietnia 2010 r.).

Prace robocze związane z koordynacją wdrażania poszczególnych zapisów Programu realizuje Wydział Rozwoju Gospodarczego w ramach Biura Funduszy Europejskich Urzędu m.st. Warszawy.

Poszczególne cele i działania realizowane są przez różne komórki organizacyjne m.st. Warszawy oraz podmioty zewnętrzne (Tabela 5).

Wdrażanie Programu zgodnie z przyjętymi założeniami może być zagrożone przede wszystkim ze względu na ograniczenia finansowe. Szczególnie istotnym w tym kontekście będzie dostępność środków unijnych w perspektywie lat 2014-2020. Ograniczona pula środków wynikająca z przekroczenia przez województwo mazowieckie progu 75% średniego PKB *per capita* w UE może spowodować, że część projektów będzie realizowana z opóźnieniem lub zostanie zarzucona. Te same skutki może przynieść również przedłużający się kryzys finansowy. Mając jednak na uwadze, że obszary na jakich koncentruje się Program mieszczą się w polu szczególnego zainteresowania zarówno władz regionalnych, krajowych, jak i unijnych, cele Programu powinny być realizowane bez większych trudności w zakresie finansowania zewnętrznego.

Drugim istotnym zagrożeniem dla realizacji Programu jest przyjęty sposób jego wdrażania, bazujący na współpracy podmiotów zlokalizowanych w Warszawie. Zmiana priorytetów tychże podmiotów, brak ciągłej wymiany informacji czy też przekonania o celowości współpracy może doprowadzić do odstąpienia od realizacji zapisanych w Programie celów.

Tabela 5 Podmioty zaangażowane w realizację Programu

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	ODPOWIEDZIALNE PODMIOTY
1. Wzrost znaczenia sektora badawczo-rozwojowego w gospodarce	1.1. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytuty badawcze ▪ przedsiębiorstwa ▪ uczelnie wyższe ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE)
	1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ instytuty badawcze ▪ przedsiębiorstwa ▪ wyższe uczelnie ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, BPM, CKS)
	1.3. Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ wyższe uczelnie ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE)
2. Rozwój sieci współpracy i powiązań zagranicznych przedsiębiorstw gospodarki Warszawy	2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formalne i nieformalne powiązania kooperacyjne, w tym klastry i inicjatywy klastrowe. ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, BPM) ▪ instytucje otoczenia biznesu
	2.2. Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego	<ul style="list-style-type: none"> ▪ formalne i nieformalne powiązania kooperacyjne, w tym klastry i inicjatywy klastrowe. ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE) ▪ instytucje otoczenia biznesu
3. Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej	3.1. Poprawa kosztowych warunków prowadzenia biznesu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, BPL, BPiE, dzielnice m.st. Warszawy) ▪ instytucje otoczenia biznesu
	3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE)
	3.3. Poprawa dostępności kadr odpowiadających potrzebom rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, BE) ▪ Urząd Pracy m.st. Warszawy ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ placówki oświatowe ▪ uczelnie wyższe
	3.4. Kreowanie przedsiębiorczych i kreatywnych postaw	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, BE) ▪ Centrum Myśli Jan Pawła II ▪ Centrum Nauki Kopernik ▪ instytucje otoczenia biznesu ▪ placówki oświatowe ▪ Urząd Pracy m.st. Warszawy ▪ Uczelnie wyższe
	3.5. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd m.st. Warszawy (BFE, CKS)

Ze względu na planowane wdrażanie Programu głównie w oparciu o finansowanie pochodzące ze źródeł zewnętrznych, opracowanie projekcji finansowej dla Programu wymaga szczegółowej wiedzy w zakresie dostępnych środków. W przypadku funduszy unijnych w chwili opracowywania Programu trwały prace nad nową perspektywą finansową (na lata 2014-2020), dlatego niemożliwym było przedstawienie dokładnej projekcji dla Programu.

Projekcja finansowa zostanie wykonana jako odrębny dokument po zakończeniu programowania środków unijnych na lata 2014-2020.

W celu zobrazowania zakresu interwencji i skali projektów realizowanych w obrębie możliwości finansowych miasta stołecznego Warszawy zaprezentowano w załączniku 5 obecnie prowadzone działania z informacją o skali zaangażowanych środków.

W zakresie działań partnerów z sektora badawczo-rozwojowego, naukowego i instytucji otoczenia biznesu informacja zostanie uzupełniona na późniejszym etapie prac nad Programem.

Harmonogram wdrażania założeń Programu, uwzględniający intensywność podejmowanych działań, prezentuje Tabela 6.

Tabela 6 Harmonogram wdrażania Programu

Działania	Intensywność realizacji działań									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
1.1 Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2 Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii	x	x	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
1.3 Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych		x	xx	xx	xx	xx	xxx	xxx	xxx	
2.1 Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie	x	x	x	xx	xx	xx	xxx	xxx	xxx	
2.2 Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego	x	xx	xx	xx	xx	xx	xxx	xxx	xxx	
3.1 Poprawa kosztowych warunków prowadzenia biznesu	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.2 Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu	x	xx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx
3.3 Poprawa dostępności kadr odpowiadających potrzebom rynku pracy	xx	xx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx
3.4 Kreowanie przedsiębiorczych i kreatywnych postaw		x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.5 Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości	xx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx	xxx

8. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

W celu zapewnienia bieżącej kontroli nad realizacją Programu, Komitet Sterujący spotyka się co najmniej 4 razy w roku. Sprawy wynikające z realizacji poszczególnych projektów, są omawiane na powoływanych doraźnych zespołach roboczych.

Monitoring wdrażania Programu jest prowadzony przez Wydział Rozwoju Gospodarczego Biura Funduszy Europejskich Urzędu m.st. Warszawy, w porozumieniu z innymi komórkami organizacyjnymi Urzędu oraz podmiotami zewnętrznymi uczestniczącymi w realizacji założeń Programu, w szczególności skupionych w Zespole ds. małych i średnich przedsiębiorstw oraz Radzie ds. Polityki Innowacji przy Prezydencie m.st. Warszawy.

Realizacja Programu będzie mierzona na trzech poziomach hierarchii celów i działań (Tabela 7,

Tabela 8,

Tabela 9).

Raz do roku (do 31 marca) opracowywany jest raport z monitoringu, który jest następnie przedstawiany Komitetowi Sterującemu. Ze względu na dostępność danych w statystyce publicznej w raporcie są prezentowane wskaźniki dla celów strategicznego i operacyjnych na koniec roku n-1 i/lub n-2 (gdzie n oznacza rok, za który przygotowany jest raport), natomiast dla działań dla roku n.

Zespół ds. małych i średnich przedsiębiorstw oraz Rada ds. Polityki Innowacji stanowią ciała opiniodawcze, którym prezentowane są wyniki realizacji Programu za rok poprzedni.

Tabela 7 Wskaźniki celu strategicznego

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2011	Wartość docelowa 2020	Źródło danych
PKB per capita	brak danych	168 176	GUS (publikowane)
Nakłady na B+R jako % PKB	brak danych	3,0	GUS (niepublikowane)

Tabela 8 Wskaźniki celów operacyjnych

Cel operacyjny	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa 2011	Wartość docelowa 2020	Źródło danych
Cel operacyjny 1	Nakłady ogółem na B+R na 1 pracującego w głównym miejscu pracy (w tys. zł)	brak danych		GUS (niepublikowane)
	Wartość sprzedaży wyrobów nowych i zmodernizowanych na 1000 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON	brak danych		GUS (niepublikowane)
Cel operacyjny 2	Wartość eksportu towarów na 1000 podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON (w mln zł)	brak danych		GUS (niepublikowane)
	Liczba sformalizowanych sieci współpracy gospodarczej	brak danych		m.st. Warszawa
Cel operacyjny 3	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców	brak danych		GUS (publikowane)
	Przeżywalność podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON	brak danych		GUS (niepublikowane)

Tabela 9 Wskaźniki produktu i rezultatu działań

Działanie	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Źródło danych
Cel 1. Wzrost znaczenia sektora badawczo-rozwojowego w gospodarce			
1.1. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba spotkań stałego zespołu roboczego ds. innowacji 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba rekordów w miejskiej bazie danych o infrastrukturze badawczo-rozwojowej ▪ Liczba jednostek badawczo-rozwojowych 	
1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba ofert współpracy instytutów badawczych i przedsiębiorstw w bazie danych ▪ Powierzchnia inkubacyjna dla firm technologicznych 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba instytutów badawczych i jednostek naukowych uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba ośrodków transferu technologii 	
1.3. Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba firm/osób korzystających ze wsparcia finansowego na usługi i procedury związane z innowacyjnymi produktami dostarczanego w ramach realizowanych projektów 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba funduszy kapitału zaangażowanego ▪ Liczba firm/osób korzystających ze wsparcia informacyjno-doradczego w zakresie innowacyjności oferowanego przez Urząd m.st. Warszawy 	
2. Rozwój sieci współpracy i zagranicznych powiązań gospodarki Warszawy			
2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba zorganizowanych wydarzeń ukierunkowanych na budowanie relacji kooperacyjnych ▪ Liczba działań informacyjno-promocyjnych promujących powiązania kooperacyjne w metropolii warszawskiej 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach 	

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba klastrów, inicjatyw klastrowych i innych powiązań kooperacyjnych 	
2.2. Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba zorganizowanych przez m.st. Warszawa wydarzeń ukierunkowanych na promocję eksportu ▪ Udzielone przez m.st. Warszawa informacje o rynkach zagranicznych 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach 	
3. Poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej			
3.1. Poprawa kosztowych warunków prowadzenia biznesu	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Udział użytkowych lokali komunalnych skierowanych do wybranych branż w ogóle lokali komunalnych przeznaczony pod działalność gospodarczą 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba przedsiębiorstw uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Wartość zwolnień od podatków i opłat lokalnych ▪ Inwestycje w ramach specjalnych stref ekonomicznych 	
3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba usług informacyjno-doradczych wykonanych przez m.st. Warszawa ▪ Liczba spotkań z przedstawicielami instytucji otoczenia biznesu 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba instytucji otoczenia biznesu uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba instytucji otoczenia biznesu prezentujących oferty w miejskiej bazie danych 	
3.3. Poprawa dostępności kadr odpowiadających potrzebom rynku pracy	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba uczniów uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba uczniów korzystających z doradztwa zawodowego ▪ Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach dodatkowych z przedmiotów ścisłych 	
3.4. Kreowanie przedsiębiorczych i kreatywnych postaw	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba artykułów m.st. Warszawa prezentujących dobre praktyki z zakresu przedsiębiorczości, innowacyjności i kreatywności 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób uczestniczących w projektach i inicjatywach ▪ Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu przedsiębiorczości i kreatywności 	
3.5. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości	produktu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba projektów ▪ Liczba inicjatyw ▪ Liczba spotkań m.st. Warszawa z przedstawicielami biznesu ▪ Liczba spotkań m.st. Warszawa z przedstawicielami sektora badawczo-rozwojowego ▪ Liczba wydawnictw informacyjnych z zakresu sektorów przedsiębiorczości i/lub badawczo-rozwojowego ▪ Liczba wykonanych ekspertyz 	Obliczenia własne na podstawie danych podmiotów uczestniczących w systemie wdrażania Programu
	rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Liczba osób objętych działaniami informacyjnymi 	

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. LISTA BIUR URZĘDU M.ST. WARSZAWY UCZESTNICZĄCYCH W KONSULTACJACH

- **Biuro Działalności Gospodarczej i Zezwoleń**
- **Biuro Edukacji**
- **Biuro Kultury**
- **Biuro Obsługi Inwestorów**
- **Biuro Podatków i Egzekucji**
- **Biuro Polityki Lokalowej**
- **Biuro Promocji Miasta**
- **Biuro Rozwoju Miasta**
- **Centrum Komunikacji Społecznej**
- **Urząd Pracy m.st. Warszawy**

ZAŁĄCZNIK 2. LISTA INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU UCZESTNICZĄCYCH W KONSULTACJACH

- AIP Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego i Wyższa Szkoła Handlu i Prawa
- Alternatywny Klaster Informatyczny
- Business Center Club
- Centrum Transferu Technologii i Promocji Innowacji przy Instytucie Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego
- Fundacja Centrum Innowacji FIRE
- Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych (FISE)
- Fundacja Obserwatorium Zarządzania
- Fundacja Poszanowania Energii
- Izba Rzemieśnicza Mazowska, Kurpi i Podlasia
- Krajowa Izba Gospodarcza
- Mazowiecka Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości
- Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych
- Mazowiecki Klaster Druku i Reklamy "Kolorowa Kotlina"
- Optoklaster – Mazowiecki Klaster Innowacyjnych Technologii Fotonicznych
- Polska Izba Przemysłu Chemicznego
- Polska Sieć Technologii Laserowych POLLASNET
- Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii
- Związek Pracodawców Warszawy i Mazowsza

ZAŁĄCZNIK 3. WYNIKI KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Konsultacje z instytucjami otoczenia biznesu

Konsultacje z instytucjami otoczenia biznesu (IOB) rozpoczęły się 10 grudnia 2010 r. **spotkaniem**, na które przybyło 13 z ponad 40 zaproszonych instytucji. Uczestnicy spotkania wskazali na konieczność podjęcia działań w zakresie współpracy między m.st. Warszawa a przedstawicielami biznesu, w tym sprawnej komunikacji. Jako potrzebne uznano wspierania inicjatyw klastrowych, jak również system ulg podatkowych i politykę lokalową, jak i finansowe wsparcie IOB. Ponadto, zwrócono uwagę na brak w Warszawie parku technologicznego. Podniesiono również kwestię problemów przestrzennych (głównie braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) oraz infrastruktury komunikacyjnej.

Drugi etap konsultacji z IOB stanowiło **badanie ankietowe**. Jego wyniki wskazują, że Program powinien koncentrować się na wspieraniu przede wszystkim mikro przedsiębiorstw, ale też MSP. Ponadto, Program powinien zdaniem respondentów szczególnie skupiać się na wspieraniu firm będących na etapie zakładania oraz w pierwszych 3 latach działania. Co więcej, w opinii IOB wsparcie powinno być raczej skierowane do wybranych branż, firm innowacyjnych, radzących sobie na rynku i chcących się rozwijać.

Jednocześnie, wskazano, że największe braki w zakresie instrumentów informacyjnych dotyczą w przypadku przedsiębiorczości tradycyjnej analizy rynku i marketingu, ale także ochrony własności intelektualnej, handlu zagranicznego i współpracy międzynarodowej oraz zarządzania biznesem. Natomiast w przypadku przedsiębiorczości innowacyjnej wskazano głównie na ochronę własności intelektualnej, wdrażanie nowych usług i produktów oraz analizę rynku i marketing.

Na polu instrumentów finansowych w przypadku przedsiębiorczości tradycyjnej wskazano na braki w zakresie zwolnień i ulg w podatkach lokalnych, preferencyjnych stawek wynajmu lokali miejskich, rzadziej montażu finansowego i pomocy w uzyskaniu kredytu, subwencji, grantów i dopłat. Natomiast w przypadku przedsiębiorczości innowacyjnej zwrócono szczególną uwagę na niedostatek instrumentów z zakresu kojarzenia projektów z inwestorami, rzadziej poszukiwania inwestorów i przedsiębiorców, montażu finansowego i pomocy w uzyskaniu kredytu oraz zwolnień i ulg w podatkach lokalnych.

W dalszej kolejności na posiedzeniu Zespołu ds. małych i średnich przedsiębiorstw przedstawiono projekt Programu. Członkowie Zespołu mieli możliwość **wnoszenia pisemnie uwag** do projektu Programu, jednakże żaden z nich nie skorzystał z tej możliwości.

Konsultacje z przedstawicielami sfery naukowo-badawczej

Konsultacje ze środowiskiem sfery badawczo-rozwojowej odbyły się w pierwszym kwartale 2011 roku. Przeprowadzono je z członkami Rady ds. Polityki Innowacji przy Prezydencie m.st. Warszawy. Na **spotkaniach oraz drogą elektroniczną** członkowie Rady mogli wnosić uwagi do zaprezentowanych założeń Programu. Zwrócono szczególną uwagę na konieczność wsparcia eksportu, zwłaszcza w zakresie jego inicjowania; rozwijania przedstawicielstw firm już

eksportujących; internacjonalizacji młodych innowacyjnych firm. Ponadto, zwrócono uwagę na konieczność przyciągania kapitału zagranicznego. Pojawiły się także sprzeczne postulaty odnośnie promowania branż wiodących i flagowych produktów.

Natomiast wyniki **badania ankietowego**⁴⁸ wskazały, że Program powinien raczej koncentrować się na wybranych branżach, firmach o charakterze innowacyjnym, raczej radzących sobie na rynku i chcących się rozwijać. Ponadto zwrócono uwagę, że w zakresie instrumentów brakuje przede wszystkim informacji dotyczących wdrażania nowych usług i produktów, dostępu do funduszy unijnych oraz handlu zagranicznego i współpracy międzynarodowej (zarówno w przypadku przedsiębiorczości tradycyjnej, jak i innowacyjnej). W zakresie instrumentów finansowych podkreślono ograniczoną dostępność pożyczek, gwarancji, a także instrumentów kojarzenia projektów z inwestorami oraz oceny projektów inwestycyjnych dla przedsiębiorstw innowacyjnych.

Konsultacje z komórkami organizacyjnymi m.st. Warszawy

Konsultacje wewnętrzne Urzędu m.st. Warszawy rozpoczęły się 2 marca 2011 r. **spotkaniem** z przedstawicielami wybranych komórek organizacyjnych.

W dalszej kolejności biura miały okazję na **przekazanie uwag pisemnie** (w dwóch turach: 7–21 marca oraz 25 lipca – 5 sierpnia) **oraz wyrażenie ich na spotkaniach indywidualnych** (przeprowadzonych z w dniach 24 marca - 14 kwietnia).

Uczestnicy konsultacji zwrócili uwagę na:

- potrzebę prowadzenia doradztwa zawodowego oraz zmiany wizerunku szkół zawodowych;
- konieczność podniesienia jakości prowadzonych lekcji przedsiębiorczości;
- niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy;
- ograniczone możliwości Miasta w zakresie kształtowania polityki lokalowej;
- brak przejrzystego systemu informacyjnego o zasobach lokalowych Miasta;
- niską efektywność i ograniczone możliwości wprowadzenia szerokiego systemu ulg i zwolnień w podatkach lokalnych;
- potrzebę rozwoju marki Warszawy oraz wzrostu jej rozpoznawalności;
- potrzebę współpracy struktur organizacyjnych Urzędu m.st. Warszawy w zakresie budowania spójnej komunikacji i przekazu;
- zmiany w ewidencji działalności gospodarczej i płynące z tego konsekwencje dla Miasta.

⁴⁸ W badaniu wykorzystano ten sam kwestionariusz co w badaniu instytucji otoczenia biznesu.

ZAŁĄCZNIK 4. WYNIKI EWALUACJI EX-ANTE

ELEMENTY	GŁÓWNE PYTANIA EWALUACYJNE	ODPOWIEŹ EWALUATORA	SPOSÓB UWZGLĘDNIENIE UWAG W PROGRAMIE
DIAGNOZA	Czy trafnie zidentyfikowane zostały wyzwania, potrzeby i możliwości innowacyjnego rozwoju Miasta w sferach wsparcia programu, w tym potrzeby i problemy wynikające ze specyfiki jednostki?	Odpowiedź pozytywna.	-
	Na ile przedstawiona diagnoza stwarza podstawę identyfikacji i priorytetyzacji celów i zakresów interwencji?	Odpowiedź pozytywna, z zastrzeżeniem potrzeby wyjaśnienia sposobu traktowania relacji: innowacyjność – przedsiębiorczość.	Zamieszczono stosowne wyjaśnienie.
	Czy podstawy źródłowe oraz formalne aspekty opisów diagnostycznych są wystarczające i poprawne?	Odpowiedź pozytywna, ze wskazaniem potrzeby nawiązania do diagnozy zawartej w programie strategicznym.	Zamieszczono stosowne wyjaśnienie.
	Czy przedstawiona analiza SWOT stanowi pomost łączący diagnozę z częścią projekcyjną programu?	Odpowiedź pozytywna.	-
	Czy elementy diagnozy cechuje dostateczna spójność?	Odpowiedź częściowo pozytywna. Problemem głównym spójności są: relacja innowacyjność – przedsiębiorczość, ustalenia diagnostyczne programu strategicznego, zakres wykorzystania koncepcji miasta inteligentnego.	Zamieszczono stosowne wyjaśnienia dotyczące relacji przedsiębiorczość – innowacyjność. Zrezygnowano z zamieszczenia w tytule dokumentu sformułowania „smart growth”
SPÓJNOŚĆ ZEWNĘTRZNA	Czy zaprojektowana struktura celów i działań Programu stanowi logiczne rozwinięcie ustaleń przyjętych w Strategii Rozwoju Miasta?	Odpowiedź negatywna. Argumenty przedstawione są w teście dokumentu ewaluacji.	Po konsultacji z ewaluatorem zamieszczono stosowne wyjaśnienie.
	Czy trafnie uwzględnione zostały w strukturze celów i priorytetów uwarunkowania zewnętrzne mające wpływ na realizację programu?	Odpowiedź warunkowo pozytywna. Można przyjąć, że uwarunkowania te wynikają z pośrednio związanych z Programem „dokumentów wyższego rzędu” (są tam ujęte). Ogólna wiedza w tym zakresie pozwala zakładać trafność ujęć w Programie. Brak jest jednak w nim	Wprowadzono odpowiednie poprawki.

		argumentacji w tym względzie.	
CZĘŚĆ PROJEKCYJNA	Czy trafnie sformułowane zostały cele i priorytety programu w stosunku do zidentyfikowanych potrzeb w opisach diagnostycznych i analizie SWOT, w tym potrzeb wynikających ze specyfiki jednostki?	Odpowiedź pozytywna. Zauważa się spójność między opisem diagnostycznym i analizą SWOT, a częścią projekcyjną	-
	Czy w kontekście zawartej w programie analizy SWOT, istnieje alternatywny dobór priorytetów (działań), których wdrożenie umożliwiłoby bardziej skuteczną i efektywną realizację zapisanych celów programu operacyjnego?	Układ kierunków działań przypisywanych kolejnym celom operacyjnym wymaga ponownego rozważenia. W świetle analizy SWOT jest on poprawny. Wydaje się jednak, że istnieje możliwość ujęcia, które wyeliminuje zgłaszane wątpliwości.	W wyniku konsultacji z ewaluatorem, po przedłożeniu wyjaśnień w tym zakresie, odstąpiono od wprowadzania w tym zakresie.
	Czy realne jest osiągnięcie celów zawartych w programie przy założonej alokacji zasobów finansowych na poszczególne priorytety?	Brak projekcji finansowej uniemożliwia odpowiedź na to pytanie.	Z uwagi na planowaną realizację założeń Programu przede wszystkim w oparciu o środki zewnętrzne (głównie z budżetu UE), których programowanie jest obecnie w fazie wstępnej, robocza projekcja finansowa została wykonana jako odrębny dokument. Uwzględnia ona zarówno wydatki m.st. Warszawy, jak i jej partnerów. Ostateczna projekcja finansowa Programu zostanie wykonana po zakończeniu programowania funduszy unijnych na lata 2013-2020.
PARAMETRYZACJA CELÓW I PRIORYTETÓW	Czy zaprojektowane wskaźniki są właściwe i wystarczające w świetle istoty zakładanych celów i priorytetów programu?	Odpowiedź częściowo pozytywna. Kierunki działań w zasadzie zostały sparametryzowane. Wskazane jest jednak rozważenie uzupełnień wskaźników i ich kwalifikacji do właściwego typu. Rozważenia wymaga parametryzacja poziomu „celów operacyjnych”	Po konsultacjach z ewaluatorem zdecydowano uzupełnić wskaźniki dla działań.
	Czy zaprojektowane wskaźniki wystarczająco zabezpieczają monitorowanie wyników projektowanej interwencji?	Odpowiedź pozytywna.	-
	Czy jasno zdefiniowane zostały źródła pozyskiwania	Odpowiedź częściowo pozytywna. Źródła	Wprowadzono odpowiednie poprawki.

	odpowiednich danych liczbowych?	danych zamieszczono w Programie w tabeli (s. 57). Wydaje się, jednak że wskazano tam raczej instytucję odpowiedzialną za pozyskiwanie informacji, aniżeli instytucję pierwotnego źródła danych.	
	Czy zaprojektowany zestaw wskaźników tworzy całość prawidłowo odzwierciedlającą relację: produkt – rezultat – oddziaływanie?	Odpowiedź częściowo pozytywna. Rozważenia wymaga wspomniana wyżej parametryzacja poziomu „celów operacyjnych”, w tym w zakresie wskaźników oddziaływania.	Po konsultacji z ewaluatorem zdecydowano, że wskaźniki oddziaływania zostaną umieszczone w aktualizowanej Strategii rozwoju Warszawy.
SYSTEM WDROŻENIOWY	Czy wystarczające jest instytucjonalno-organizacyjne zabezpieczenie procesu wdrażania?	Odpowiedź częściowo pozytywna.	Wprowadzono postulowane uzupełnienia dotyczące jednoznacznego wskazania komórki odpowiedzialnej za koordynację poszczególnych zakresów działań.
	Czy przedstawione projekcje finansowe stwarzają możliwość osiągnięcia zakładanych celów (uruchamiania pożądaných działań)?	Odpowiedź negatywna. Program pomija kwestie finansowania projektowanych przedsięwzięć.	Z uwagi na planowaną realizację założeń Programu przede wszystkim w oparciu o środki zewnętrzne (głównie z budżetu UE), których programowanie chwili prac nad Programem były w fazie wstępnej, robocza projekcja finansowa została wykonana jako odrębny dokument. Uwzględnia ona zarówno wydatki m.st. Warszawy, jak i jej partnerów. Ostateczna projekcja finansowa Programu zostanie wykonana po zakończeniu programowania funduszy unijnych na lata 2014-2020.
	Czy podsystem monitoringu jest poprawny i ujmuje wszystkie konieczne elementy?	Odpowiedź częściowo pozytywna.	Uzupełniono Program o harmonogram wdrożeniowy.
	Czy zidentyfikowane zostały potencjalne zagrożenia w realizacji Programu?	Odpowiedź negatywna. W programie nie podjęto identyfikacji zagrożeń procesu wdrożeniowego.	Uzupełniono Program o ten element.

ZAŁĄCZNIK 5. DZIAŁANIA ZREALIZOWANE I REALIZOWANE PRZED ROZPOCZĘCIEM WDRAŻANIA PROGRAMU

(stan na październik 2011)

PROJEKT	KOSZT (WKŁAD MIASTA) [ZŁ]	CHARAKTER PROJEKTU	PARTNERZY
Działanie 1.1. Rozwój infrastruktury badawczo-rozwojowej			
Działanie 1.2. Rozwój infrastruktury transferu wiedzy i technologii			
<ul style="list-style-type: none"> Wirtualny Kreator Przedsiębiorczości m.st. Warszawy 	1 000 000 (50 000)	<p>Projekt ma na celu budowę narzędzia informatycznego pod nazwą www.wirtualnykreator.pl służącego rozwojowi innowacji poprzez współpracę środowisk akademickich, instytucji publicznych, ośrodków naukowych i przedstawicieli sektora gospodarczego.</p> <p>Wirtualny Kreator Przedsiębiorczości tworzą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – internetowe centrum transferu technologii, – wyspecjalizowane bazy danych, – branżowy portal społecznościowy, – internetowy serwis informacyjny, – wirtualna mapa nauki polskiej. 	Ośrodek Przetwarzania Informacji
Działanie 1.3. Wzrost dostępności instrumentów wsparcia działań innowacyjnych			
<ul style="list-style-type: none"> Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych 		<p>MFPK Sp. z o.o. jest spółką samorządową działającą non profit i największym regionalnym funduszem poręczeniowym, który zapewnia wsparcie przedsiębiorcom z terenu Mazowsza. Oferta Funduszu kierowana jest do firm z segmentu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Maksymalna wartość jednostkowego poręczenia Funduszu nie może przekroczyć 70% wartości zobowiązania kredytowego.</p>	<p>Województwo Mazowieckie; Powiat Otwocki; Powiat Płocki; Powiat Sochaczewski; Powiat Koziński; Gmina Mszczonów; Miasto Józefów; Miasto Siedlce; Gmina Teresin; Gmina Świercze; Miasto Ostrołęka; Miasto i Gmina Wołomin; Miasto i Gmina Legionowo; Miasto i Gmina Grodzisk Mazowiecki; Powiat Mławski; Miasto Sokołów Podlaski</p> <p>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Bank Gospodarstwa</p>

			Krajowego; Miasto Garwolin; Mazowiecka Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości; Związek Pracodawców Warszawy i Mazowsza
<p>▪ Warszawa potencjałem innowacji</p>	868 411 (0)	<p>Projekt skierowany do 445 osób w tym pracowników naukowych, naukowo-dydaktycznych uczelni, doktorantów, absolwentów, studentów kształcących się na warszawskich uczelniach prowadzących studia wyższe.</p> <p>Projekt składał się z trzech etapów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uczestnictwo w wykładach otwartych oraz dniach informacyjnych dotyczących przedsiębiorczości akademickiej oraz prowadzenia firm typu spin out/off. 2. Uczestnictwo autorów 45 najlepszych i najbardziej innowacyjnych pomysłów na biznes w cyklu szkoleniowo – doradczym. Etap ten zakończy się stworzeniem przez uczestników profesjonalnych planów biznesplanów. 3. Uczestnictwo autorów 15 najlepszych biznesplanów w 6 miesięcznym procesie preinkubacji, mentoringu, doradztwie proinnowacyjnym oraz brokeringu finansowym. 	Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości; Wyższa Szkoła Handlu i Prawa
Działanie 2.1. Rozwój powiązań kooperacyjnych w biznesie			
<p>▪ Salon Artystów Rzemiosła</p>	89 000	<p>Projekt zbudowany jest z dwóch modułów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia dla rzemieślników z zakresu marketingu, sprzedaży, przedsiębiorczości dedykowane rzemieślnikom artystom prowadzącym działalność gospodarczą lub zamierzającym podjąć działalność gospodarczą. 2. Weekendowe eventy, których celem jest kreacja miejsca bezpośredniego kontaktu uczestników projektu z potencjalną grupą klientów w rzeczywistych warunkach otoczenia biznesowego pod okiem doradcy sprzedażowego. Zostanie zorganizowanych 6 eventów – (w tym 1 event w Białymstoku i 1 lub 2 w Łodzi). 	Towarzystwo Amicus, Ogólnopolski Cech Rzemieślników Artystów

Działanie 2.2. Wzrost internacjonalizacji przedsiębiorstw i sektora badawczo-rozwojowego			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ BaSiC - Baltic Sea Innovation Network Centres 	226 000 (34 000)	Projekt zakłada stworzenie „Bałtyckiego Archipelagu Innowacji” – przestrzeni dla swobodnego rozwoju szybko rozwijających się, innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) z obszaru Morza Bałtyckiego, bazującej na sieci prężnie działających parków technologicznych oraz klastrów. Nacisk położony jest na identyfikacji oraz zapewnieniu wsparcia MSP, które posłużą za lokomotywy wzrostu dla innych przedsiębiorstw, polegającego na organizacji szkoleń, networkingu, ułatwieniu pozyskania wsparcia na umiędzynarodowienie działalności i rozwój.	Adlershof Science Park (WISTA-MG); Kopenhaga: Vaeksthus – Business link Greater Copenhagen Region; City of Helsinki; Culminatum Ltd. Oy; Oslo Teknopol; Riga City Council; Riga Technical University; St Petersburg Government (CEDIPT); St. Petersburg Foundation for SME Development; Stockholm Business Region; KISTA Science City AB; SU Innovation; Tallinn Technology Park Foundation; Vilnius Sunrise Valley; CTT Politechnika Warszawska
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Warszawa i Mazowsze – Przestrzenia dla transferu wiedzy i rozwoju przedsiębiorczości innowacyjnej 	657 815 (328 908)	Projekt obejmuje realizację powiązanych ze sobą działań promocyjno-informacyjnych. Obejmuje diagnozę 5 branż wiodących m.st. Warszawy. Na tej podstawie nastąpi wybór jednej branży, dla której zorganizowana zostanie impreza targowo-wystawiennicza, wydany katalog branżowy oraz zorganizowana zagraniczna misja gospodarcza.	-
Działanie 3.1. Poprawa kosztowych warunków prowadzenia biznesu			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokal dla przedsiębiorczych 		Istotą projektu jest oddawanie w najem osobom bezrobotnym zarejestrowanym w Urzędzie Pracy m.st. Warszawy lokali użytkowych, które nie zostały wynajęte mimo przeprowadzonych dwóch konkursów ofert na wynajem. Są to na ogół lokale o powierzchni do 80 m ² usytuowane w budynkach mieszkalnych w mniej atrakcyjnych punktach dzielnic, np. oficyny. Stawki czynszu ustalane są w drodze negocjacji.	-
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mazowiecki Fundusz Poręczeń Kredytowych 		MFPK Sp. z o.o. jest spółką samorządową działającą non profit i największym regionalnym funduszem poręczeniowym, który zapewnia wsparcie przedsiębiorcom z terenu Mazowsza. Oferta Funduszu kierowana jest do firm z segmentu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Maksymalna wartość jednostkowego poręczenia Funduszu nie może	Województwo Mazowieckie; Powiat Otwocki; Powiat Płocki; Powiat Sochaczewski; Powiat Kozienski; Gmina Mszczonów; Miasto Józefów; Miasto Siedlce; Gmina Teresin; Gmina Świercze; Miasto Ostrołęka; Miasto i Gmina Wołomin; Miasto i Gmina Legionowo; Miasto i Gmina Grodzisk Mazowiecki; Powiat Mławski; Miasto Sokołów

		przekroczyć 70% wartości zobowiązania kredytowego.	Podlaski Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Bank Gospodarstwa Krajowego; Miasto Garwolin; Mazowiecka Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości; Związek Pracodawców Warszawy i Mazowsza
▪ Plany gospodarowania lokalami użytkowymi w dzielnicach		W planach dzielnice wskazują branże, którym będą wynajmowane w pierwszej kolejności zwalniane lokale użytkowe należące do dzielnicy.	-
▪ Ulgi podatkowe dla branży hotelarskiej			-
Działanie 3.2. Wzrost dostępności i jakości usług dla biznesu			
▪ Lepszy start dla „zawodowca”	1 778 295 (0)	<p>Projekt skierowany do uczniów ostatnich klas oraz absolwentów wszystkich szkół zawodowych i technicznych w Warszawie. Projekt składa się z dwóch etapów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 30 uczestników będzie korzystać ze szkoleń oraz doradztwa przygotowujących ich do rozpoczęcia i prowadzenia własnej firmy oraz budowania postawy kreatywnej, służącej rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. 25 osobom z najlepszymi pomysłami na biznes zostanie udzielona bezzwrotna dotacja na założenie i rozwój firmy w wysokości do 40 tys. zł oraz wsparcie pomostowe w wysokości 1 100 zł miesięcznie przez okres do 1 roku. Ponadto, osoby te będą mogły korzystać z usług doradczo - szkoleniowych o charakterze specjalistycznym, także indywidualnym. 	-
▪ Magus – Warszawski pilotażowy program wspierania przedsiębiorczości	1 302 600 (0)	<p>Projekt skierowany do mieszkańców Warszawy powyżej 50 roku życia. Projekt składał się z dwóch etapów:</p> <ol style="list-style-type: none"> W wyniku naboru została wyłoniona grupa 50 uczestników szkoleń. Na zakończenie szkoleń, na podstawie przedstawionego biznes planu została wyłoniona grupa 15 uczestników, którzy otrzymali w dwóch 	-

		transzach dotację na prowadzenie działalności gospodarczej w wysokości do 40 000 zł. Razem z dotacją przyznano podstawowe wsparcie pomostowe w wysokości 1100 zł przez pierwsze 6 miesięcy z możliwością przedłużenia do 12 miesięcy.	
▪ Przedsiębiorcze Mazowsze	3 237 137 (0)	Projekt składa się z dwóch etapów: 1. Program szkoleniowo-doradczy przygotowujący 60 uczestników do napisania profesjonalnego biznesplanu i założenia własnej firmy (tzw. podstawowe wsparcie doradczo-szkoleniowe). 2. Przyznanie dotacji w wysokości do 40 tys. zł, jak również comiesięcznego wsparcia pomostowego oraz specjalistyczne szkolenia i doradztwo. Do drugiego etapu zostaną zakwalifikowane 42 osoby - autorzy najlepszych biznesplanów.	Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie
▪ Warszawa Stolicą Ambitnego Biznesu	6 351 755 (0)	Projekt składał się z dwóch etapów: 1. W wyniku rekrutacji została wyłoniona grupa 240 uczestników szkoleń. 2. Na zakończenie szkoleń, na podstawie przedstawionego biznes planu została wyłoniona grupa 60 uczestników, którzy otrzymają w dwóch transzach dotację na prowadzenie działalności gospodarczej w wysokości do 40 tys. zł, która następnie musiała zostać wydatkowana i rozliczona na warunkach i w terminie określonym umową.	Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie
▪ Warszawska Przestrzeń Technologiczna - Centrum Kreatywności Targowa 56	30 000 000 (4 500 000)	Centrum będzie technicznym, organizacyjnym i logistycznym zapleczem dla ogółu działań związanych ze wspieraniem kreatywnej przedsiębiorczości w Warszawie (wsparcie dla istniejących przedsiębiorstw, osób zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą, inicjowanie i wsparcie działań na zasadach klastrów, promocja i wsparcie zawodów rzemieślniczych, wspieranie i promowanie innowacyjności). W ramach Centrum planowane jest udostępnienie powierzchni biurowych i wystawienniczych, usług konferencyjnych oraz usług związanych z doradztwem. W ramach projektu	-

		przewiduje się inwestycję renowacji i adaptacji obiektu zlokalizowanego przy ul. Targowej 56 oraz urządzenie otoczenia wokół budynku.	
▪ Warszawska Przestrzeń Technologiczna – Centrum Przedsiębiorczości Smolna 6	9 900 000 (1 485 000)	Centrum będzie pełnić funkcję technicznego, organizacyjnego i logistycznego zaplecza dla ogółu działań związanych ze wspieraniem lokalnych firm w Warszawie. Znajdą się w nim m.in.: pomieszczenia użytkowane przez kilka instytucji otoczenia biznesu i podmioty pomagające nowym przedsiębiorcom oraz inkubator przedsiębiorczości, a także kawiarnia. W ramach Centrum będą udostępniane usługi informacyjno-doradcze zarówno dla lokatorów inkubatora, jak również dla podmiotów zewnętrznych.	-
▪ Zostań w Polsce Swoim Szefem	1 780 441 (0)	Grupę docelową projektu stanowią powracający z emigracji na mazowiecki rynek pracy. Projekt zakłada realizację następujących działań: 1. Program szkoleniowo-doradczy dotyczący administracyjno-prawnych aspektów zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej; 2. Warsztaty kształtujące umiejętności interpersonalne; 3. Doradztwo indywidualne; 4. Dotacje na rozpoczęcie własnej działalności (do 40 tysięcy złotych), a także podstawowe/przedłużone wsparcie pomostowe przez 6 do 12 miesięcy od rozpoczęcia działalności.	Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie
Działanie 3.3. Poprawa dostępności kadr odpowiadających na potrzeby rynku pracy			
▪ Centrum Naukowe Kopernik	364 779 247 (157 779 247)	Centrum Nauki Kopernik jest jedną z najnowocześniejszych europejskich instytucji ukazujących związek nauki z kulturą i codziennością. Celem działania Centrum jest upowszechnianie krajowych i światowych osiągnięć nauki i techniki, a w szczególności wyjaśnianie natury otaczających nas zjawisk i procesów przy pomocy naukowych narzędzi.	-
▪ FABER - Rzemiosło motorem tworzenia zawodów kreatywnych	867 030 (0)	W ramach projektu zostanie opracowany program szkolenia, który będzie komplementarnym elementem oferty kształcenia w zawodach rzemiosła	Ogólnopolski Cech Rzemieślników Artystów

		artystycznego. Szkolenia umożliwią grupom docelowym podniesienie kwalifikacji, zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy. Stanowiąc będą również punkt wyjścia do rozpoczęcia dyskusji dot. modernizacji obecnej oferty kształcenia.	
▪ Matematyka dla Ciekawych Świata	223 564 (0)	Projekt odpowiada na zasadnicze trudności w kształceniu uczniów zdolnych w dziedzinie matematyki i ICT. Jego celem jest wyrównanie szans edukacyjnych grupy uczniów zdolnych z co najmniej pięciu szkół w różnych dzielnicach Warszawy poprzez organizację dla nich zajęć na UW (wykłady i ćwiczenia) rozwijających zainteresowania i umiejętności złożone w zakresie ICT i matematyki. Uniwersytet udostępni w tym celu komputerowe laboratorium ICM. Realizacja projektu w sensie bezpośrednim obejmuje 40 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Warszawy.	Uniwersytet Warszawski
▪ Pilotażowy projekt potwierdzania kwalifikacji zawodowych w Warszawie	1 666 802 (0)	Celem projektu jest opracowanie dwóch programów potwierdzania kwalifikacji zawodowych: potwierdzanie kwalifikacji dla zawodów oraz potwierdzanie kwalifikacji dla zadań zawodowych - na przykładzie 5 zawodów: piekarz, cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, lakiernik samochodowy. Uczestnicy projektu będą uzupełnić swoją wiedzę na bezpłatnych szkoleniach oraz przystąpią do egzaminu uzyskując tytuł mistrza lub czeladnika.	-
▪ Rozwój szkolnictwa zawodowego w Warszawie a potrzeby rynku pracy - diagnoza i prognoza	1 435 750 (183 060)	Celem projektu jest: - rozszerzenie i pogłębienie wiedzy instytucji związanych ze szkolnictwem zawodowym na temat zmian zachodzących na warszawskim rynku pracy, - pogłębienie wiedzy młodzieży wybierającej przyszły zawód na temat bieżącej sytuacji i przewidywanych zmian w zakresie wielkości i struktury miejsc pracy na warszawskim rynku pracy oraz oczekiwań pracodawców wobec przyszłych pracowników. Wiedza ta ma służyć przystosowaniu planów rozwojowych szkolnictwa zawodowego do potrzeb	Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur

		pracodawców.	
Działanie 3.4. Kreowanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych			
▪ Wycuczony zawód szansą na własny biznes	94 110 (11 999)	Podniesienie szans na rynku pracy 400 uczniów/uczennic wybranych 8 warszawskich szkół średnich-techników, polegające na przeprowadzeniu dodatkowych zajęć pozalekcyjnych z zakresu przedsiębiorczości, w czasie trwania projektu. Cele szczegółowe projektu: - podniesienie wiedzy uczniów/uczennic z zakresu przedsiębiorczości, - wyposażenie uczniów/uczennic w wiedzę i umiejętności przydatne dla uruchomienia i prowadzenia dział. gospodarczej, - rozszerzenie oferty edukacyjnej szkół objętych projektem, opracowanie i wykorzystanie materiałów dydaktycznych dot. przedsiębiorczości.	-
▪ Targi Pracy i Przedsiębiorczości	856 000 (208 000)	Do tej pory odbyło się 8 edycji targów. Na targach oferowane są przez wystawców miejsca pracy oraz staże. Targom towarzyszą różnego rodzaju wykłady dotyczące m.in. zasad zakładania i prowadzenia własnej firmy, a także mechanizmów finansowania jej działalności. Ponadto, istnieje również możliwość indywidualnych spotkań z doradcami zawodowymi.	Urząd Pracy m.st. Warszawy; Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie; Centralny Ośrodek Aktywizacji Zawodowej w Warszawie; Uniwersytet Warszawski; Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym; Zakład Doskonalenia Zawodowego w Warszawie; Bank BGŻ; Monsterpolska.pl; Med-Expert; Zarząd Transportu Miejskiego
Działanie 3.5. Poprawa stanu wiedzy na temat sektora przedsiębiorczości			
▪ Analizy branżowe (w planach, w ramach Warszawa i Mazowsze – Przestrzenią dla transferu wiedzy i rozwoju przedsiębiorczości innowacyjnej)	*	Analizy 5 branż wskazanych przez Warszawskie Konsorcjum Naukowe: ICT, biotechnologie, nanotechnologie, optoelektronika i energetyka.	-
▪ Analizy sektora przedsiębiorczości	173 500	- „Polityka wspierania przedsiębiorczości w Warszawie” (W. Dziemianowicz, K. Szmigiel, P. Nowicka, J. Łukomska, A. Dąbrowska, N. Baczyńska, P. Błajet, J. Charkiewicz, A. Ostrowska, M. Pawluczuk 2010)	-

		<ul style="list-style-type: none"> - „Diagnoza barier rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Punkt widzenia przedsiębiorcy” (W. Dziemianowicz, K. Szmigiel 2008); - „Warszawa innowacyjna. Diagnoza potencjału” (A. Olechnicka, A. Płoszaj, M. Smętkowski, K. Wojnar 2010) - „Innowacyjna Warszawa – potencjał innowacyjny Warszawy w świetle danych statystycznych” (K. Szmigiel-Rawska 2010) - „Polityka wspierania kreatywności jako czynnika stymulującego rozwój i zwiększającego atrakcyjność miasta” (S. Dudek-Mańkowska, M. Fuhrmann, M. Grochowski, T. Zegar 2010) 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biuletyn przedsiębiorczości (w ramach projektu Warszawa i Mazowsze – Przestrzenią dla transferu wiedzy i rozwoju przedsiębiorczości innowacyjnej) 	*	Celem biuletynu przedsiębiorczości jest zapewnienie stałego przepływu informacji pomiędzy m.st. Warszawa a przedsiębiorcami. Ponadto, jego zadaniem jest edukacja w zakresie przedsiębiorczości, szczególnie innowacyjności i kreatywności.	(?)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ IMAGEEN – Improvement of Methodologies and Governance of European Entrepreneurship Network 	4 905 990 (95331)	Głównym celem projektu jest porównanie najlepszych praktyk zarządzania i metod wsparcia. Na tej podstawie powstanie przewodnik po dobrych praktykach, który będzie rozpowszechniany wśród podmiotów lokalnych, jak również ogólnie na poziomie europejskim.	Birmingham Chamber of Commerce and Industry; Business Region Göteborg AB (BRG); City of Munich; Diputación de Granada; Lyon Chamber of Commerce and Industry; Provincia di Torino
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rada ds. Polityki Innowacji przy Prezydencie m.st. Warszawy 		<p>Powołana została Zarządzeniem Prezydenta m.st. Warszawy. W jej skład wchodzi przedstawiciele uczelni, instytutów badawczych oraz firm warszawskich. Zadania Rady ds. Polityki Innowacji obejmują w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiniowanie dokumentów programowych i strategicznych związanych z polityką rozwoju w zakresie polityki innowacyjnej; - doradztwo władzom samorządowym w bieżących działaniach związanych z realizacją polityki innowacyjnego rozwoju i poszukiwaniem środków pozabudżetowych na ich realizację; - udział w przygotowaniu dokumentu programowego pod nazwą „Polityka Innowacji dla Warszawy” oraz 	-

		<p>ocena rezultatów wdrażania polityki innowacji, a także formułowanie propozycji zmian jej postanowień;</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w pracach Warszawskiego Instytutu Wspierania Innowacyjności Gospodarki w zakresie monitorowania polityki innowacji; - opiniowanie projektów wspierających innowacyjny rozwój Miasta, finansowanych ze środków własnych oraz pozabudżetowych; - proponowanie działań lub projektów wspierających innowacyjność gospodarki m.st. Warszawy; - inicjowanie działań mających na celu pozyskiwanie środków wspierających innowacyjny rozwój gospodarczy regionu. 	
<p>▪ Zespół ds. małych i średnich przedsiębiorstw</p>		<p>Zespół powołany zarządzeniem Prezydenta m.st. Warszawy. W skład Zespołu wchodzi wybrane IOB oraz biura Urzędu m.st. Warszawy. Do zadań Zespołu należy</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawianie bieżących problemów sektora małych i średnich przedsiębiorstw; - konsultowanie inicjatyw i projektów ukierunkowanych na wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw; - wypracowanie zasad koordynacji usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu; - wymiana doświadczeń. <p>Posiedzenia Zespołu odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał.</p>	

* Koszt ujęty w innym działaniu